

Formulera lokala miljömål – styrt av experter eller politiska idéer?
(en fallstudie av kommunerna Borlänge och Vellinge)

Artikel presenterad vid Statsvetenskapliga förbundets årsmöte i Göteborg, 30 september – 2 oktober 2010, arbetsgruppen
”Miljöproblem och samarbete”

av Erland Sköllerhorn, Länsstyrelsen i Västerbottens län,

fil dr vid Statsvetenskapliga institutionen, Umeå universitet

Formulera lokala miljömål – styrt av experter eller politiska idéer?

(en fallstudie av kommunerna Borlänge och Vellinge)

Introduktion, problemställning och analysmodell

Riksdagen fastställde 1999 femton nationella miljökvalitetsmål. Därefter har ett omfattande arbete skett med att bestämma nationella delmål, regionala miljömål och vissa fall lokala miljömål, i främjandet av en hållbar samhällsutveckling. Riksdagen antog 2005 ett sextonde nationellt miljömål om ett rikt växt- och djurliv. En intressant fråga när det gäller kommunal nivå är om det funnits utrymme för politiska idéer att styra formulandet av lokala miljömål och åtgärder för att uppnå dem. En hypotes är att statsförvaltningens kunskap och resurser i hög grad styrt arbetet med lokala miljömål. Är denna hypotes riktig bör variationen mellan lokala miljömål och åtgärder i olika kommuner vara begränsad och dessa mål bör efterlikna den statliga strukturen inklusive problem- och målformuleringar. Hypotesen bör betraktas som falsifierad, om det finns stora skillnader i lokala miljömål och åtgärder samt om dessa mål och åtgärder tydligt avviker från den statliga strukturen.

Ett sätt att empiriskt testa hypotesen är att använda en enkel idealtyp, byggd på några motstridiga idéer inom marxistisk teori och marknadsliberal teori om vad som orsakar samhällsproblem och hur dessa problem bör lösas. För marxister och socialister är huvudorsaken till samhällsproblem det marknadsekonomiska systemets sätt att fungera, för att säkerställa vinstmaximering. Detta system behöver därför reformeras, eller bytas ut om man är revolutionär. För marknadsliberaler kännetecknas istället samhällsproblem av olika situationer med s.k. 'prisoner's dilemma' och 'free riders' som hindrar optimala lösningar på kollektiva problem. Hos Barry och Hardin (1982) finns ingående problematisering på detta tema.

Urry (1981) visar att ortodox marxistisk teori om stat och marknad saknar analytiska begrepp om civilsamhället och dess ideella organisationer. Habermas (1984) beskriver också ett fristående civilsamhälle. Jag menar att man på samma sätt kan hävda att marknadsliberal teori, med dess fokus på marknadsmekanismer och rationella aktörer, också bortser från förekomsten av organisationer som inte styrs av nyttomaximering. I denna studie får ideella organisationer vara en egen kategori, som varken tillhör offentlig förvaltning eller privat sektor med marknadsaktörer. Däremot hänförs organiserade ekonomiska intresseorganisationer som LRF till marknadsaktörerna. Organisatoriskt samarbete mellan offentliga och privata aktörer vid formulering och genomförande av politik betecknas som korporativt och utgör en blandning av stat/kommun och marknad. Olika aspekter på en korporativ stat utvecklas t ex av Self (1985). Nedan redovisar den enkla analysmodellen, som används i denna empiriska studie för kartläggning av skillnader mellan kommunernas miljömålsprogram.

Varför har miljöproblemen uppstått?

Socialistisk idé	Resultat av oreglerade individuella handlingar kopplade till ett marknadsekonomiskt system – behövs mer kollektiva lösningar
Marknadsliberal idé	Resultat av statliga regleringar av handlingar – det behövs mer individuella lösningar och internationellt bindande överenskommelser för lika konkurrens

Vilka åtgärder behövs lokalt för att lösa miljöproblemen? Vilka är viktiga aktörer och hur ska det gå till?

Socialistisk idé	Offentliga organ, genom reglering samt lokal planering med mjuka åtgärder (främjande) och hårda (styrning och kontroll)
Marknadsliberal idé	Enskilda (privata) organ, genom avreglering och marknadsmekanismer samt lokal planering med mjuka åtgärder (främjande) och hårda åtgärder (styrning och kontroll)

Syfte, avgränsningar och val av kommuner

Syftet med denna studie är att genom innehållsanalys jämföra två lokala miljömålsprogram, för att kartlägga skillnader samt bedöma om dessa är idépolitiska och kan hänföras till marknadsliberala respektive socialistiska idéer enligt analysmodellen..

Följande tre faktorer var styrande för valet av de två kommunerna som undersöks:

Det ska vara större kommuner, som därmed har mer egna resurser samt handlingsutrymme och därför bör vara mindre styrda av statsförvaltningen i sitt miljöarbete.

De två kommunerna ska ha haft samma politiska majoritetsstyre under lång tid, så att det finns en kontinuitet. Den ena kommunen ska ha haft borgerlig majoritet och den andra ska ha haft socialistisk majoritet.

Det ska finnas antagna lokala miljömålsprogram från ungefär samma år för båda kommunerna.

Efter en kort kartläggning på internet valdes kommunerna Borlänge (socialistiskt styrd) och Vellinge (borgerligt styrd). Mandatfördelningen i fullmäktige efter valet 2006 är att/(S) med 28, (MP) med 2 och (V) med 4 mandat har 34 av 61 mandat i Borlänge, där (V) f n tillhör oppositionen. (M) har själv 35 av 49 mandat i Vellinge. Invånarantalet vid utgången av år 2009 var för Borlänge 48 700 stycken och för Vellinge 33 200 stycken. Kommunernas yta är för Borlänge 587 km² och för Vellinge 560 km² havsytta samt 143 km² landytta. Båda kommunerna har nyligen antagna lokala miljöprogram. Jag antar att olika naturgivna förutsättningar har underordnad betydelse för politiska skillnader i kommunernas miljöprogram. Av resursskäl kunde inte en triangulering genomföras. Denna hade inneburit att jämföra statliga miljömålsprogram med de två kommunala programmen.

Material och metod

Metoden i studien är innehållsanalys av skriftligt material.

Diskursanalys enligt Alvesson & Skoldberg (1994:286) innebär att tolkning av texter ger resultat på tre nivåer. För det första på den diskursiva nivån, där språkbruk och uttrycksätt i sig är det intressanta för forskaren. För det andra på idénivån, där forskaren tolkar påståenden som uttryck för ”föreställningar, värderingar, trossatser, idéer, innebörder och fantasier”. För det tredje på handlings- och förhållandenivån, där forskaren utifrån textmaterialet tolkar ”relationer, händelser, sociala mönster och strukturer” som uppfattas tillhöra en yttre verklighet, utanför själva språket. I denna studie används diskursanalys främst för att koncentrerat beskriva kommunernas bild av miljöproblemen och lokala åtgärder mot dem.

Miles och Huberman (1994) betonar vikten av att utgå från explicita beslutsregler, vid kondensering av kvalitativa data till mer greppbara datasjok. Med hjälp av dessa datasjok kan sedan mer samlade tolkningar göras av datamaterialet. Beslutregler underlättar både för forskaren att vara konsekvent i tolkningsarbetet samt för andra att kontrollera, bedöma och upprepa samma procedur. Datasjoken i tabellerna är mycket empirinära och består av de uttryck som används i texterna, bara nedkortade av utrymmesskäl för att rymmas i tabellform. Den centrala beslutsregeln är att citera uttryck som tydligt går att koppla till analysmodellen.

När det gäller kvalitativa jämförelser mellan fallstudier, menar Miles och Huberman (1994) att det finns två huvudstrategier

* en ’cross case’-strategi - finns kopior av upptäckta mönster i alla fallstudier?

Här kan fallen ordnas längs intressanta dimensioner, så att det kanske framträder olika familjer.

* en variabelcentrerad strategi – finns vissa teman i alla fallstudier?

Här blir dynamiken i varje enskilt fall av mindre betydelse. Istället studeras nyckelvariabler, utan hänvisning till de fall de kommer ifrån.

Denna studie är variabelcentrerad, inriktad på att kartlägga idéer som kan kopplas till analysmodellen. Slutsatser redovisas löpande i resultatdelen, under rubrikerna Problembild och Åtgärder för att underlätta bedömning av dem.

Studien omfattar inte miljömålet ”Storslagen fjällmiljö” eftersom det saknas sådan miljö i de två kommunerna. Inte heller miljömålet ”Ett rikt växt- och djurliv” ingår, då det är ett nyare miljömål som inte hunnit behandlas lika ingående som de övriga. Bara Vellinge beskriver miljömålet ”Hav i balans samt levande kust”. Det är ändå motiverat att redovisa detta, eftersom det kompletterar Borlänges väsentligt större tillgång på sötvattenområden som behandlas under miljömålet ”Levande sjöar och vattendrag”.

I tabellerna ingår i begreppet ”kommunen” kommunförvaltningen och kommunala nämnder, men inte fristående kommunala bolag.

Resultat

Övergripande struktur

Redovisningen av lokala miljömål och åtgärdsprogram för Vellinge kommun (nedan förkortat Vellinge) följer helt den statliga strukturen för namn på miljömålen och deras ordningsföljd. Sambandet med de statliga målen understryks också explicit: ”Målen bygger i allt väsentligt på de av Riksdagen fastställda miljö kvalitetsmålen och Skånes regionala miljömål” (Vellinge 2009:3). I åtgärdsprogrammet anges att ansvaret för att genomföra åtgärderna specificeras ”...i allmänhet till något kommunalt verksamhetsområde, men ibland också med externa samarbetspartners (kursiverade). Åtgärderna har tidsatts.” (Ibid:3).

Borlänge kommun (nedan förkortat Borlänge) har istället för att följa den statliga strukturen fastställt lokala miljömål och åtgärder med hjälp av fem teman: *Leva livet*, *Frisk luft*, *Härliga natur*, *Levande vatten* och *Borlängebor skapar framtid*. Till dessa fem teman finns korta texter om visioner.

Kollektiva idéer framgår tydligt i form av ett återkommande ”vi” redan under visionen *Leva livet*: ”Vi trivs och mår bra i Borlänge. Vi utsätts inte för störande buller, föroreningar eller skadliga kemikalier i vårt boende eller i livsmiljön för övrigt. Lokala tillgångar tas tillvara. Vi hushållar med naturgrus och använder förnybara energikällor. Vi skapar nya jobb och utvecklar nya tekniker som kan vara till nytta för andra.” (Borlänge 2009). Notera här också det altruistiska uttrycket ”till nytta för andra”.

Retoriken med ”vi” återkommer under visionen *Härliga natur*: ”Vi har ett rikt friluftsliv. Vi nyttjar, skyddar och bevarar naturen så att det unika i Borlänge utvecklas och förvaltas på bästa sätt. Vi värnar om det öppna landskapet...” (Ibid). Under visionen *Borlängebor skapar framtid* upprepas det i grunden kollektiva uttrycket ”Borlängebon” tre gånger (Ibid).

Motiven att välja fem teman sägs vara att flera av de egna miljömålen påverkar mer än ett av de nationella miljömålen och att dessa teman underlättar ett helhetstänkande (Borlänge 2008b:1). I detta dokument om miljö tillståndet följer Borlänge den statliga strukturen för namn på miljömålen.

Redan i inledningen om uppföljning framgår, till skillnad för i Vellinge, att kommunen är den helt dominerande aktören när det gäller arbetet med lokala miljömål: ”Förfrågan om hur olika verksamheter arbetar med miljömålen har skickats till alla kommunala enheter och bolag.” (Borlänge 2009).

På övergripande nivå finns det alltså idépolitiska skillnader. Men hur ser det sedan ut när det gäller idéer om varför olika miljöproblem uppstått och hur de bör lösas? För enkelhetens skull följer den jämförande redovisningen nedan den statliga strukturen för miljömålen.

För Borlänge: redovisas för de flesta miljömål längre beskrivande texter och färre tydliga åtgärder. Jag låter därför som åtgärder ingå mål som ska vara uppnådda till år 2012, vilka kan betraktas som medel för att nå de angivna långsiktiga målen för år 2020. För Vellinge redovisas istället många fler detaljerade åtgärder med explicit ansvariga aktörer för varje

åtgärd. För Vellinge kompletteras redovisningen med lokala delmål som saknar direkt koppling till de detaljerade åtgärderna, för att öka jämförbarheten med Borlänge.

Inledningsvis noterar jag att under Borlänges tema *Borlängebor skapar framtid* finns tre mål till år 2012 som utgör en avvikelse jämfört med den statliga miljömålsstrukturen (Borlänge 2008a och 2009). Två av dessa avser kommunal miljöutbildning. Att på detta sätt höja miljömedvetandet kan ses som ett uttryck för en kollektiv folkningstradition. Dessa mål har följande lydelse:

”Andelen förskolor och skolor med miljöutmärkelser är 50 %”

”Politiker i nämnder, styrelser och fullmäktige är utbildade i miljökunskap (t ex ”Äpplet” som erbjuds kommunanställda)”

Det tredje målet är att ”Vandrande skolbuss” (att vuxna följer elever till skolan) är igång vid tre grundskolor. Av materialet nedan framgår att Vellinge prioriterar utökad ekologiutbildning i skolorna och information till allmänheten om miljögifter (se ”Giftfri miljö”).

Begränsad klimatpåverkan (Borlänge 2008a, Borlänge 2008b:2f och Borlänge 2009), Vellinge 2008:5f och 2009:4f)

Varför har miljöproblemet uppstått?	
Borlänge kommun	”Det är varje människas sätt att leva, resa och konsumera som ger upphov till utsläppen”, ”hushållens utsläpp av växthusgaser, särskilt från resor med bil och flyg”, ”För att genomföra större förändringar krävs även internationella krafttag” för övergång till förnybara råvaror <u>Lokalt</u> är SSAB och Stora Enso störst energianvändare med 75 %, bolagen bidrar med spillvärme till fjärrvärmerna, Transporter ökar, ”en mycket bilburen stad”, 65 % av resande med bil och ”anmärkningsvärt låg andel kollektivtrafikresenärer”
Vellinge kommun	För stora utsläpp av växthusgaser enligt IPCC och Kyotoprotokollet. <u>Lokalt</u> är trafik den största utsläppskällan av växthusgaser och andra föroreningar
Vilka åtgärder behövs lokalt för att lösa miljöproblemen? Vilka är viktiga aktörer vid genomförandet, utöver kommunen, och hur ska genomförandet gå till?	
Borlänge kommun	Kommunen ska ha en klimatstrategi år 2012 Trafik en lokal utsläppskälla som kan påverkas ”Central upphandling och tillgång till bilpool har stor betydelse” Prioritera samhällsplanering för kollektivtrafik, gång- och cykeltrafik Andelen gång- och cykelresor ska 2012 ha ökat jämfört med 2001 Upphandla varor och tjänster: kommunbolag Mindre än 1 % av fjärrvärmerna i kommunen ska 2012 produceras med fossila bränslen genom Borlänge Energi

	<p>Bilåkandet ska 2012 minska jämfört med 2001</p> <p>Andelen resor med kollektivtrafik ska 2012 vara 10 %</p> <p>Koldioxidutsläpp i kommunen från transporter 20 % mindre jämfört med 2004: ”hela kommunkoncernen”</p> <p>Kommunala transporter körs till 75 % på förnybara bränslen: ”hela kommunkoncernen” (<i>interna synpunkter</i>; viktigt skärpa krav vid upphandling mot leasingföretag, bilpoolen kan inte användas av alla)</p> <p>Alla kommunens arbetsmaskiner går på miljöanpassade drivmedel: hela kommunkoncernen (<i>intern synpunkt</i>: viktigt skärpa krav vid upphandling då många maskinarbeten utförs av entreprenörer)</p> <p>Total energianvändning per invånare minska: ”hela kommunkoncernen”</p>
Vellinge kommun	<p>Effektivare energianvändning”... (exklusive industrisektorn)” via kommunal plan</p> <p>Energieffektivare kommunala anläggningar/byggnader: Veboa, Vexab och Vellinge fastigheter</p> <p>Effektivare kollektivtrafik: Vägverket och Skånetrafiken</p> <p>Fler tankställen för alternativa bränslen: Naturvårdsverket och Bensinbolagen</p> <p>Fjärrvärme med biobränslen via deltagande i SYSÄV:s arbete</p> <p>Upphandla varor/tjänster: kommunbolag</p> <p>Delmål att minska växthusgasutsläppen ”...och omfatta de sex växthusgaserna enligt Kyotoprotokollet och IPCC:s definitioner”</p>

Problembild: Två idéer kan kopplas till analysmodellen. Borlänge ser problemet som ett resultat av alla individuella handlingar, där hushållens resande med bil och flyg särskilt betonas. Vellinge rättfärdigar att det är ett problem med hänvisning till internationellt bindande överenskommelser.

Åtgärder: Hos Borlänge nämns bara kommunala aktörer. Betoningen av upphandling från privat sektor finns hos båda kommunerna. Denna idé kan inte betraktas som renlärig, traditionell socialism, men är helt förenlig med marknadsliberal teori. Vellinge nämner en typ av enskilda aktörer (bensinbolagen) vid sidan av kommunala bolag och förvaltningar (Skånetrafiken) samt statliga myndigheter. Båda kommunerna utesluter lokala åtgärder mot industrin.

Frisk luft (Borlänge 2008a och Borlänge 2008b:4), (Vellinge 2008:7f och 2009:5f)

Varför har miljöproblemet uppstått?	
Borlänge	Höga föroreningshalter kan orsaka en rad sjukdomar och andra hälsoproblem, Största

kommun	hoten i tätorter är utsläpp från trafik, småskalig uppvärmning, industrier och hantering av bensin, <u>Lokalt</u> : i tätorten kan MKN överskridas (NOx och partiklar) särskilt kalla vinterperioder och om mer trafik släpps in i centrum, Användning av dubbdäck och gatusopning påverkar partiklar, Industriutsläpp av NOx, VOC och partiklar påverkar närmiljön lite
Vellinge kommun	Luftföroreningar skadar växter, människors hälsa och förstör många kulturobjekt, ”Priset för de skador som luftföroreningarna orsakar är stora”, <u>Lokalt</u> saknas industrier som orsakar betydande föroreningar, Trafik på vägarna E 6 och 100 är den största källan som gör att MKN riskerar att överskridas (NOx och marknära ozon), dessutom finns föroreningar från Malmö/Köpenhamn
Vilka åtgärder behövs lokalt för att lösa miljöproblemen? Vilka är viktiga aktörer vid genomförandet, utöver kommunen, och hur ska genomförandet gå till?	
Borlänge kommun	Utforma åtgärder för att minska partikelutsläpp vintertid Utsläpp av partiklar i centrum minska genom förbättrad gatuhållning av Borlänge Energi Halter av kväveoxid och partiklar i centrum minska: ”hela kommunkoncernen”
Vellinge kommun	Krav på pannor, ved, eldningsätt och ackumulatortank vid fastbränsleledning från kommun Lokala föreskrifter om fastbränsleledning tas fram och regleras i DP i vissa områden (Skanörs Vångar) Upphandla bästa miljöklass av arbetsmaskiner, fordon och tjänster Kartlägga luftkvalitet Delmål minska halterna av SO2 och NO2 och marknära ozon (8-timmarsvärde) Delmål att minska utsläpp av flyktiga organiska ämnen, ”exklusive metan”

MKN = miljö kvalitetsnormer (för luft), VOC = flyktiga organiska ämnen

Problembild: En viktig skillnad är att Borlänge endast nämner hälsoeffekter medan Vellinge explicit betonar ekonomiska effekter. Även för detta miljömål finns likheten att inte peka ut näringslivet som problem och föremål för åtgärder, i form av industrin för Borlänge och lantbruket (metanutsläpp) för Vellinge. Vellinge tar upp skador på kulturobjekt under detta miljömål medan Borlänge gör det under följande miljömål om försurning.

Åtgärder: Borlänge har på nytt bara kommunala aktörer. Vellinge har en hård åtgärd avseende fastbränsleledning hos enskilda.

Bara naturlig försurning (Borlänge 2008a och Borlänge 2008b:5), (Vellinge 2008:9f och 2009:6)

Varför har miljöproblemet uppstått?

Borlänge kommun	Den "onaturliga" försurningen innebär att "naturen åldrats tusentals år under det sista århundradet", Utsläppen försurar mark och vatten, Störst effekter hittas i vattendragen, Barrskog försurar mark, men "Genom vårt sätt att bruka våra skogstillgångar går denna försurning betydligt snabbare", I bebyggda miljöer uppstår "en snabb vittring av byggnader, statyer och fornlämningar", <u>Lokalt</u> : utsläpp från trafik, värmeproduktion, industri och gödselhantering i jordbruket
Vellinge kommun	I ett långt perspektiv en naturlig process som påskyndats av utsläpp från trafik, energianläggningar, industri och lantbruk, Svavel- och kväveföreningar orsakat omfattande skador på växt- och djurlivet, <u>Lokalt</u> främst försurning av vattendrag eftersom större skogsområden saknas, Utsläppen av kväve- och svaveldioxid minskat mycket sedan 1990 medan ammoniakutsläppen i stort sett är oförändrade
Vilka åtgärder behövs lokalt för att lösa miljöproblemen? Vilka är viktiga aktörer vid genomförandet, utöver kommunen, och hur ska genomförandet gå till?	
Borlänge kommun	Kalkningsinsatser bör fortsätta i försurade vatten: Länsstyrelsen Andelen försurade vattensystem minskar Markförsurning kan minska genom skogsbruk som tar hänsyn till naturvärden. "I kommunens mångbruksplan beskrivs hur detta skall ske i skogen"
Vellinge kommun	Minskad försurning kräver liknande åtgärder som för miljömålen <i>Begränsad klimatpåverkan</i> och <i>Frisk luft</i> "Lövsjösplantering uppmuntras eller föreskrivas, där så är möjligt, i detaljplan på allmän platsmark": Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen Delmål att minska utsläpp av SO ₂ enligt regionala målet för Skåne och av NO _x

Problembild: Borlänges retoriska idé om skogen är kollektiv, som en gemensam resurs trots att betydande delar är privatägda. Det skiljer sig från Vellinge, som inriktat sig på åtgärder på allmän mark.

Åtgärder: Både kommunerna pekar ut statliga myndigheter som viktiga aktörer.

Giftfri miljö (Borlänge 2008a, Borlänge 2008b:6f och Borlänge 2009), (Vellinge 2008:11-13 och 2009:7-9)

Varför har miljöproblemet uppstått?	
Borlänge kommun	"Vi omger oss av en mängd olika kemiska ämnen. Vi skapar nya kemikalier", Det tar ofta lång tid efter ett ämne introduceras innan skador upptäcks och effekterna kan vara långvariga, Huvudgrupperna tungmetaller och stabila organiska ämnen användes för flera decennier sedan, Kunskap om effekter brister särskilt ang. de organiska ämnena – "Hur vi påverkas av dem är oklart. Vi vet inte heller hur alla ämnen lagras i naturen eller hur länge" – därför är det svårt att begränsa riskerna, Några procent av befolkningen har för höga kadmiumhalter i njurarna, En miljon svenskar har besvär av kemiska ämnen

	<p>inomhus, När varor tillverkas, används och skrotas kommer kemiska ämnen ut i miljön, Där industrier och bensinmackar legat finns särskilt förorenad mark, Risker finns också vid transporter och vid användning i tillverkningsprocesser, <u>Lokalt</u>: större industrier redovisar sin kemikalieanvändning, för kommunala inköp finns viss kontroll men fö är det svårt att veta hanteringen idag, ”Vi hanterar också ett stort antal kemiska ämnen i vår vardag, medvetet eller omedvetet. Vilka kemikalier vi använder återspeglar sig i reningsverkens slam som vi strävar efter att kunna använda i jordbruket”, Tidigare analyser visade höga halter av Hg och Cd i gädda i försurade sjöar, som nu kalkats, Förorenade områden inventeras branschvis av länsstyrelsen med hjälp av kommunen och hittills har ca 230 potentiella områden identifierats, Fyra exempel på markundersökningar under senare år redovisas</p>
Vellinge kommun	<p>Miljögifterna finns idag överallt, Det är viktigt att hitta och åtgärda punktkällor samtidigt som mycket av utsläppen idag sker från varor ”som var och en köper hem” och som senare blir avfall, I Skåne är det särskilt viktigt att minska riskerna vid användning av kemiska bekämpningsmedel, sanera förorenade områden och minska kadmiumhalten i livsmedel, <u>Lokalt</u>: rester av bekämpningsmedel har påträffats i grundvattnet, Sedan 2006 tas inte kommunalt dricksvatten ur grundvattnet, men detta är viktigt som reservvattentäkt och för enskilda vattentäkter, Det antas att ”förhållandevis stora mängder bekämpningsmedel används på privata fastigheter”, Färre förorenade områden torde finnas än genomsnittligt i länet, Tre saneringar pågår (bildemonteringar och ett sockerbruk)</p>
<p>Vilka åtgärder behövs lokalt för att lösa miljöproblemen? Vilka är viktiga aktörer vid genomförandet, utöver kommunen, och hur ska genomförandet gå till?</p>	
Borlänge kommun	<p>Minska halten kemikalier och tungmetaller i avloppsslam varje år (kunna användas i jordbruket år 2020): Borlänge Energi</p> <p>Ny lag om allmänna vattentjänster ger huvudman ökad möjlighet att bl.a. koppla bort fastighetsägare som släpper ut olämpligt avloppsvatten: Borlänge Energi</p> <p>Ta fram gemensam skrift om riktlinjer utsläpp av avloppsvatten från industrier och andra verksamheter: tillsammans med övriga Dalakommuner</p> <p>Bättre kontroll av alla kommunala inköp är önskvärd</p> <p>Inte använda kemiska ämnen klassade som skadliga för människors hälsa eller miljön i kommunal verksamhet (<i>intern synpunkt</i>: ersättningsprodukter finns inte alltid att tillgå, upphandling viktig)</p> <p>Användning av kemiska bekämpningsmedel i förebyggande syfte på kommunala grönområden ha upphört år 2012</p> <p>”Genom att ställa krav på egenskaperna hos de kemiska ämnen som ingår i de varor vi köper kan vi aktivt verka för en giftfri miljö. kommunen och de kommunala bolagen bör föregå med gott exempel”</p> <p>Alla identifierade förorenade områden är riskklassade 2012: Länsstyrelsen</p>

	Tungmetallhalter i gädda minskar jämfört med vid tidigare provfisken
Vellinge kommun	<p>Sammanställa uppgifter om produktion, användning, utsläpp och förekomst i miljön av särskilt farliga ämnen som t ex Hg, Pb och PCB i kommunalt projekt</p> <p>Påbörja inventering och sanering av PCB och Hg i fastigheter</p> <p>Ökad information till hushållen om produktval, återvinning och farligt avfall, för minskad spridning av farliga ämnen: SYSAV</p> <p>Kommun medverka i samordnat tillsynsprojekt inom kemikalieområdet: Miljösamverkan Skåne</p> <p>Kommunens lokala miljömål ska beaktas vid all upphandling (prioritera inköp av miljöanpassade varor och tjänster och uteslut ämnen enligt kemikaliestrategin)</p> <p>Öka kommunala inköp av ekologiska livsmedel enligt upphandlingspolicyn</p> <p>Upprätta tillsynsprogram med åtgärder, för minskade miljö- och hälsorisker vid framställning/användning av särskilt farliga ämnen</p> <p>Upprätta och genomföra kontrollprogram för bekämpningsmedelsrester i grundvatten i hela kommunen senast 2008</p> <p>Intensifiera informationen inom lantbrukstillsynen, för minskad användning av bekämpningsmedel särskilt under senhösten</p> <p>Informera allmänhet om risker med bekämpningsmedel (klass 3) och alternativ till kemisk bekämpning, Aktiv insamling av förbjudna preparat: SYSAV</p> <p>Oanmälda stickprovskontroller vid lantbrukstillsyn, för kontroll av att reglerna för användning av bekämpningsmedel följs</p> <p>Information inom lantbrukstillsynen om hur miljöstödet för skydds-zoner kan utnyttjas:</p> <p>Information i bl.a. Vellinge Kommuniqué (kommunal tidning till medborgarna), för minskad användning av virke impregnerat med arsenik, krom och kreosot</p> <p>Utvidga och utveckla ekologiutbildningen i skolorna: kommun och ”platschefer”</p> <p>Använda alternativ ogräsbekämpning på kommunal mark</p> <p>Delmål att sanera tre förorenade områden senast under 2007: Länsstyrelsen</p> <p>Delmål att minst 10 % ekologiskt odlad mark och ekologiskt sålda varor år 2010</p>

Problembild: Borlänge använder ett ”vi” med två olika innebörder, syftande på alla medborgare och på kommunal verksamhet. Vellinge använder istället ett individuellt ”var och en” när det gäller medborgarna, vilket är en idé som också kan kopplas till analysmodellen. Borlänge ser problem med kemikaliehantering främst kopplade till mindre industrier och

enskildas handlingar, inte storföretagen. Vellinge betonar enskildas handlingar och tar också upp problem med enskildas dricksvatten i egna brunnar.

Åtgärder: Båda kommunerna betonar på nytt betydelsen av offentlig upphandling och att föregå med gott exempel angående kemikaliehanteringen på kommunal mark. Båda redovisar också samarbete med länsstyrelsen när det gäller förorenad mark, vilket är i enlighet med gällande lagstiftning. Borlänge anger som aktörer ett av sina kommunala bolag som kan vidta hårda åtgärder. Man anger också mellankommunalt samarbete angående information till industrier och verksamheter, där jag bedömer att även de senare i huvudsak är privata. Vellinge redovisar egen kunskapsuppbyggnad och två informationssamarbeten med ett kommunalt bolag riktade mot hushåll och allmänhet. Man anger också utökad ekologiutbildning i skolorna. Man redovisar även ett tillsynssamarbete i projekt inom en gemensam offentlig organisation för kommunerna i Skåne, Kommunförbundet Skåne, Länsstyrelsen samt Yrkes- och miljömedicin vid Region Skåne. Beträffande landbrukstillsyn redovisas både främjande åtgärder och kontroll. Vellinge tar under detta miljömål upp ökade kommunala inköp av ekologiska livsmedel samt procentmål för ökad ekologiskt odlad mark och försäljning av ekologiska varor medan Borlänge tar upp sådana åtgärder nedan under "Ett rikt odlingslandskap".

Skyddande ozonskikt (Borlänge 2008b:8), (Vellinge 2008:14 och 2009:10)

Varför har miljöproblemet uppstått?	
Borlänge kommun	Under senare år uttunnat ozonskikt också runt Nordpolen, "För människan är detta allvarligare eftersom vi bor närmare polen på norra halvklotet än på södra halvklotet", Ozonedbrytande ämnen har länge använts, vanligast som kylmediet freoner. Även kväveutsläpp från flygplan på hög höjd kan bidra, Kraftliga restriktioner har införts internationellt mot ozon, <u>Lokalt</u> : går avvecklingen bra, i hushållen kan det finnas äldre maskiner (kyl, frys och värmepumpar) som fortfarande är i bruk, freoner kan även finnas i isolering för fjärrvärmnät, banvallar och vägar
Vellinge kommun	När ozonskiktet uttunnas ökar UV-strålningen vid jordytan, vilket skadar människor, djur och växter. Ozonedbrytande ämnen finns t ex i kylar, frysar samt kyl-, värme- och klimatanläggningar, Det är viktigt att uttjänta kylskåp etc. samlas in och omhändertas, <u>Lokalt</u> pågår avveckling enligt den nationella planen, sedan år 2000 har inga anmälningsskyldiga anläggningar med CFC registrerats, ersättning med HFC bidrar dock till växthuseffekten och är därmed ingen slutgiltig lösning
Vilka åtgärder behövs lokalt för att lösa miljöproblemen? Vilka är viktiga aktörer vid genomförandet, utöver kommunen, och hur ska genomförandet gå till?	
Borlänge kommun	Avveckling enligt gällande lagstiftning "Några positiva effekter på ozonskiktets tjocklek kommer vi inte att kunna iaktta på relativt lång tid beroende på redan utsläppta ämnens livslängd i atmosfären"
Vellinge kommun	Avveckling enligt den nationella planen

	Ozonedbrytande ämnen i t ex isolering och kylmöbler samlas in: SYSAV Projekt med kontroll av småanläggningar med < 10 kg köldmedium
--	--

Problembild: Borlänge har ett inkluderande, kollektivt ”vi” som avser alla människor på jorden och nämner på nytt flyget som utsläppskälla. Vellinge rättfärdigar problem och åtgärder med hänvisning till en nationell plan mot utsläpp av gaser som skadar ozonskiktet.

Åtgärder: Borlänge preciserar inte några åtgärder och använder åter ett ”vi” angående när effekter av åtgärder kan registreras. Vellinge redovisar kontroll av små anläggningar, som jag bedömer i hög grad har privata ägare.

Säker strålmiljö (Borlänge 2008b:9), (Vellinge 2008:15 och 2009:11)

Varför har miljöproblemet uppstått?	
Borlänge kommun	Vi utsätts dagligen för naturliga strålkällor, ”Andra som röntgen, kärnkraft och elektromagnetiska fält är vi själva orsak till. Lokalt påverkas vi främst av radon i bostäder och dricksvatten”, Vistelse i starka elektromagnetiska fält medför ökad risk för vissa cancerformer bl.a. leukemi, <u>Lokalt:</u> finns ett antal bostadsområden framförallt på morän med förhöjd risk för markradon, Radon finns även i bostäder byggda med bl.a. blå lättbetong, Radonmätning skett på ca 2200 adresser av totalt drygt 20 000 bostäder – främst i högriskområden och i hus av lättbetong, Mätning också skett i alla skolor och förskolor, så riskområden är väl kartlagda
Vellinge kommun	Joniserade strålning kan orsaka cancer/genetiska skador, ”den strålning vi utsätts för till följd av planerad verksamhet går att påverka. Allvarliga olyckor och haverier i kärntekniska anläggningar måste förhindras eller begränsas.”, Solstrålning och UV-strålning har stor betydelse för hudcancer, fler fall av cancer tros till stor del bero på ändrade solvanor, Elektromagnetiska fält kan medföra hälsorisker, troligen finns samband mellan barnleukemi och närhet till kraftledning vid barnets bostad, vilket beräknas orsaka ett extra fall av barnleukemi i landet per år, <u>Lokalt:</u> joniserade strålning finns framförallt i form av radon i inomhusluft begränsat till ett fåtal fastigheter i blågrå lättbetong, Vellinges stränder inbjuder till sol och bad, sola med måtta minskar risken för skador, Luftburna högspänningsledningar och transformatorstationer alstrar elektromagnetiska fält, strävan är att ledningarna ska vara nedgrävda
Vilka åtgärder behövs lokalt för att lösa miljöproblemen? Vilka är viktiga aktörer vid genomförandet, utöver kommunen, och hur ska genomförandet gå till?	
Borlänge kommun	I fastigheter med höga radonhalter bör åtgärder utföras med prioritet för förskolor och skolor Behövs mer kunskap om elektromagnetiska fält för att förebygga skaderisk
Vellinge kommun	Information vid tillsyn om risken med solning och bättre spridning av resultat från UV-mätning I planering undviks att bostäder, skolor, daghem m.m. ligger när ledningar med förhöjda

	<p>magnetfält, nedgrävning ska eftersträvas: Vellinge fastigheter, Veboa</p> <p>Kartlägga lokal elektromagnetisk strålningssituation och föreslå åtgärder för minskad exponering där det är relevant</p> <p>Mäta radon i alla kommunala verksamheter: Veboa och Vexab</p> <p>Delmål att halter utsläppta radioaktiva ämnen från alla verksamheter 2010 ska vara så låga att människors hälsa och biologisk mångfald skyddas där "det individuella dostillskottet till allmänheten skall understiga 0,01 mSv per person och år från varje enskild verksamhet"</p> <p>Delmål att "radonhalten i alla skolor, förskolor och fritidshem skall 2010 vara lägre än 200 Bq/m³ luft och att "radonhalten i alla bostäder skall 2020 vara lägre än 200 Bq/m³ luft"</p>
--	---

Problembild: Borlänge redovisar flera "vi", som avser ett gemensamt ansvar för all "produktion" av strålning och effekter av strålning på människor. Vellinge avviker från tidigare mönster genom att redovisa ett "vi" när det gäller joniserande strålning. Vellinge har också en mer ingående problematisering av elektromagnetiska fält, trots Borlänges tunga industri. En orsak till dessa uttryck kan vara geografisk närhet till de numera avstängda kärnkraftreaktorerna i Barsebäck. Det är rimligt att anta att diskussionen om radioaktiva utsläpp och magnetfält runt stora kraftledningar varit mer livlig i Vellinge än i Borlänge.

Åtgärder: Borlänge redovisar inga aktörer vid sidan av kommunen. För elektromagnetiska fält vill man ha kunskapsuppbyggnad. Man redovisar målen om radon under "God bebyggd miljö" medan Vellinge har dem under detta miljömål. Vellinges aktörer är bara kommunala bolag, förutom kommunen. För UV-ljud är åtgärderna främjande. Däremot är det kontroll, byggd på kunskapsuppbyggnad, som gäller för elektromagnetiska fält och joniserande strålning. Här bör noteras det strikta målet för individuell årlig dos av joniserande strålning, som jag alltså antar hör ihop med tidigare kärnkraftproduktion i närheten.

Ingen övergödning (Borlänge 2008a, Borlänge 2008b:10 och Borlänge 2009), (Vellinge 2008:17-19 och 2009:12-14)

Varför har miljöproblemet uppstått?	
Borlänge kommun	Orsakas av för stor tillförsel av näringsämnen, främst kväve och fosfor, De luftburna från all typ av förbränning, De vattenburna främst från jord- och skogsmark, industrier, avloppsreningsverk samt enskilda avlopp, Tydligaste effekter i sjöar och vattendrag är igenväxning, algbloomning, syrebrist och minskad biologisk mångfald medan kvävegynnade växter breder ut sig i skog samt på ängs- och hagmark, <u>Lokalt</u> fortfarande utsätts flera av Borlänges slättsjöar för utsläpp från jordbruk och avlopp som gör att de mister normal fiskfauna och blir svårare att bada i, Det finns ca 1600 enskilda avlopp i kommuner, Vattenkvaliteten i Ösjön och Runn påverkas till stor del av metallutsläpp från Falu gruva

Vellinge kommun	Orsak är utsläpp av fosfor- och kväveföreningar. Betydande del av fosfor kommer från enskilda avlopp, Jordbruket är störst källa till kväveutsläppen, Utsläppen orsakar algblooming, bottendöd, igenväxta sjöar, att växtarter försvinner på ängar/i skogar samt hälsoskadliga nitrathalter i grundvatten, <u>Lokalt</u> : i Skåne ett stort problem trots många års åtgärder, i Vellinge ca 550 enskilda avlopp, Kommun under många år byggt ut kommunala avloppsnetet och pågår ersättning av gamla enskilda anläggningar med moderna, Inom lantbruk/jordbruksnäring görs stora ansträngningar för minskat närsaltläckage, Luftutsläpp av NO2 minskat från 709 ton år 1990 till 506 ton år 2001
Vilka åtgärder behövs lokalt för att lösa miljöproblemen? Vilka är viktiga aktörer vid genomförandet, utöver kommunen, och hur ska genomförandet gå till?	
Borlänge kommun	För redan övergödda sjöar bör jordbruket anpassas för minskad utlakning av näring och enskilda avlopp anpassas för minskning av framtida utsläpp EU:s vattendirektiv från 2000 är ramen för enhetliga regler där fokus skett på övergödning i länets södra del: luftning sker kontinuerligt i två sjöar, samt ett pilotprojekt startat för förbättrad vattenkvalitet i M-sjöarna och D-sjön: Säters kommun, brukare, boende och Länsstyrelsen Vid provning av enskilda avlopp används tydliga kriterier för olika avrinningsområden Andel enskilda avlopp som sanerats enligt saneringsplanen är 20 %: år 2012 Alla bristfälliga avlopp i M-sjöarnas och D-sjöns avrinningsområde är åtgärdade 2012
Vellinge kommun	Vid provning/tillsyn av större jordbruk inom särskilt föroreningskänsliga områden ställs krav på långtgående åtgärder, t ex höstspridning av stallgödsel Kartlägga vattendrag ang. våtmarksanläggning mot återkommande översvämningar Vid lantbrukstillsyn stimulera ökad biogasproduktion från t ex gräsvallar och skörderester: ”Lantbruksnäringen” Vid lantbrukstillsyn informera om miljöanpassad rensning av vattendrag och värdet av skydds zoner Fortsatt kartlägga otillräckligt renat avlopp från enskilda hushåll och därefter kräva bästa möjliga teknik enligt Naturvårdsverkets riktlinjer Informera hushåll med enskilt avlopp om använda tvättmedel med lite fosfor Minska tillfälliga utsläpp av obehandlat avloppsvatten vid höga flöden genom bl.a. lokalt omhändertagna dagvatten och anlägga utjämningsmagasin Kräva tak på behållare med urin och gödsel vid provning av utökning eller nyetablering av djurhållning Ha restriktiv syn på anläggningar för djurhållning etc. nära skyddsvärda naturområden Genomföra projekt inom lantbrukstillsyn för ytterligare minska ammoniakutsläppen: LRF

Delmål om minskade vattenburna utsläpp "från mänsklig verksamhet" till år 2010 jämfört med 1995 av fosfor och kväve samt vattenburna utsläpp av ammoniak
--

Problembild: utifrån analysmodellen finns inga intressanta uttryck.

Åtgärder. Borlänge rättfärdigar med stöd av EU:s vattendirektiv pilotprojektet med en annan kommun, en statlig myndighet, enskilda företagare och där även "boende" ingår. Det sistnämnda betyder att aktörgruppen är bredare än vad som ingår i en korporativ grupp, med endast organiserade privata intressen. Kommunens åtgärder mot lantbruket är mjuka medan de är hårda mot enskilda med egna avlopp. Vellinge har flera hårda åtgärder mot lantbruk, men även en hård åtgärd mot hushåll som rättfärdigas med statliga riktlinjer från Naturvårdsverket. Vellinge har också flera mjuka åtgärder mot lantbruk och hushåll. Kommunen redovisar även att främjande åtgärder riktade mot lantbruket ska genomföras tillsammans med denna näring och dess ekonomiska intresseorganisation LRF. Kommunen ska också vidta egna åtgärder.

Levande sjöar och vattendrag (Borlänge 2008a, Borlänge 2008b:12f och Borlänge 2009), (Vellinge 2008:20f och 2009:14f)

Varför har miljöproblemet uppstått?	
Borlänge kommun	"Kulturlämningarna är många. Vi har fiskat, flottat timmer, malt mjöl, vi utnyttjar vattenkraften och vi använder vattendragen för att transportera bort vårt avlopp. Sjöar och vattendrag är viktiga för friluftslivet. Vi badar, fiskar och jagar. Vi kör båt, åker vattenskidor och kan paddla kanot", "Vi förorenar", "Tibland har vi sänkt vattenytan för att få mera återmark", Skogsbruket påverkar också vattendragen, Avlopp, förorenad mark och luftföroreningar är de största problemen idag, I flera sjöar har biologisk mångfald minskat, <u>Lokalt:</u> <i>Lusbäcken</i> är hård belastad av tätortens dagvattenutsläpp, <i>Tunaåns</i> vattenkvalitet beror främst på jorderosion (fosforutsläpp) och jordbruksutsläpp, Vattenregleringen medför också "betydande utarmning" av biologin, <i>Klarvattensjöarna</i> är särskilt värdefulla med sin höga vattenkvalitet, <i>Fisket</i> är bra i många vatten, flodkräfta finns i Gimmen men hotas av kräftpest från pestsmittade redskap eller otillåten utsättning av signalkräfta, <i>Badplatserna</i> har i de flesta fall bra vattenkvalitet, som kan påverkas av kraftig algblooming efter föroreningar från jordbruk och avlopp, "Genom människans aktiviteter påverkas även den biologiska mångfalden"
Vellinge kommun	Skåne har få sjöar och de flesta är små, däremot finns många dammar, Intensivt jordbruk har påverkat vattenmiljöerna – sjöar har sänkts, åar har utträtats och bevattning bidragit till torrläggning av vattendrag, Strömsträckor har försvunnit vid vattenkraftutbyggnad, vilket drabbat örting samt andra djur- och växtarter, Viktiga åtgärder för måluppfyllelse är minska skador från bevattning och återställa skadade vattendrag, <u>Lokalt:</u> finns fem mindre vattendrag (bäckar) som har liten vattenföring trots stort tillrinningsarea (64 % av kommunal landyta), Samtliga bäckar är kraftigt övergödda av fosfor och kväve som rinner vidare till Öresund, men de är inte försurade
Vilka åtgärder behövs lokalt för att lösa miljöproblemen? Vilka är viktiga aktörer vid	

genomförandet, utöver kommunen, och hur ska genomförandet gå till?	
Borlänge kommun	<p><i>Lusbäcken</i>: minimera påverkan från dagvatten genom nya dagvatten- och utjämningsdammar med hjälp av nyinförd dagvattentaxa, Framtida ökad separering av dagvatten från spillvatten kommer att minska orenade utsläpp, Lusbäckens vattenkvalitet är bättre och försämrar inte vattnet i Tunaån: Borlänge Energi</p> <p>Värdefulla vattensystem med hög vattenkvalitet (klarvattensjöar) kartläggs och skyddas mot påverkan. Det är viktigt att bevara flodkraften i Gimmen</p> <p>Båttrafiken ökar i omfattning och dess påverkan bör utredas. En mottagningsstation för båtavlopp är under uppförande i Ornäs</p> <p>Badvattenkvaliteten ska fortsätta att undersökas och trender för varje sjö bör sammanställas. Hessesjön och alla kommunala strandbad har tjänlig kvalitet</p>
Vellinge kommun	<p>Utreda möjliga restaureringar i vattenområden inom ramen för EU:s vattendirektiv</p> <p>Inventera värdefulla natur- och kulturområden i anslutning till vattendrag samt skyddsvärda vattendrag</p> <p>Utred tillämpningen av strandskyddet i arbetet med ny ÖP</p> <p>Fortsätt miljöövervakning och provtagning i Vellingebäckarna</p> <p>Forsätt deltagandet i Segeåns Vattendragsförbund</p> <p>Delmål 2010 ska minst hälften av särskilt värdefulla natur- och kulturmiljöer vid sjöar och vattendrag ha ett långsiktigt bevarandeskydd, och minst 25 % av värdefulla eller potentiellt värdefulla vattendrag ha restaurerats</p> <p>Delmål att utsatta växter och djur inte får påverka biologisk mångfald negativt</p> <p>Delmål att finnas åtgärdsprogram för hotade arter och fiskstammar: genomförs av Naturvårdsverket och Länsstyrelsen</p>

ÖP = översiktsplan

Problembild: Borlänge redovisar ett återkommande ”vi” som innebär att sjöar och vattendrag betraktas som en gemensam resurs som medborgarna har kollektivt ansvar för. Problemet med båttrafik tar Vellinge istället upp nedan under miljömålet ”Hav i balans och levande kust”.

Åtgärder: Borlänge har ett kommunalt bolag som nyckelaktör för fysiska åtgärder medan kommunen sköter kunskapsuppbyggnad och tillsyn. Vellinge redovisar bara mjuka och kunskapsinriktade åtgärder samt deltagande en till synes korportativ samarbetsorganisation som funnits långt innan EU:s ramdirektiv för vatten kom år 2000. Enligt Segeåns Vattendragsförbunds hemsida bildades organisationen 1988 och består av representanter för kommuner, industrier och dikningsföretag, för de ”primära ändamålen att övervaka vården och utnyttjandet av vattensystemet, att vara kontakt- och rådgivande organ samt att ta initiativ till erforderlig planering och åtgärder och vid behov administrera sådan verksamhet”. Det framgår inte att civilsamhället deltar i denna organisation. Vellinge bekräftar också statliga

myndigheters formella ansvar för genomförande av åtgärdsprogram för hotade arter enligt Natura 2000.

Grundvatten av god kvalitet (Borlänge 2008a, Borlänge 2008b:11 och Borlänge 2009), (Vellinge 2008:22 och 2009:16f)

Varför har miljöproblemet uppstått?	
Borlänge kommun	Naturliga föroreningar är t ex höga halter av radon och uran. Mänsklig påverkan kan förorena med t ex bekämpningsmedel, tungmetaller, förhöjda nitrathalter och vägsalt, ”Genom vår markanvändning avgör vi hur väl vi tar tillvara de av naturen givna förutsättningarna”, <u>Lokalt</u> : ”Vi ska även i framtiden värna vårt kommunala dricksvattens höga kvalitet”, Badelundaåsens grundvattenmagasin norr om Borlänge är sannolikt en av landets största dricksvattentillgångar av mycket hög kvalitet, Vatten från Tjärna och Frostbrunnsdalen går idag ut i ledningsnätet utan kemikalietillsatser, Några större enskilda vattentäkter försörjer flera hushåll med dricksvatten och det är viktigt att dessa täkter skyddas mot t ex avloppsvatten, Inga bekämpningsmedel påvisades vid analys av dricksvatten från Tjärna och enskilda vattenledningsföreningar vid provtagning i början av 90-talet och 2002
Vellinge kommun	Olika mänskliga ingrepp t ex vattenuttag och föroreningar kan ge negativ påverkan, De geologiska förhållandena i Skåne skiljer sig från övriga landet – även om grundvattentillgången är god så är sårbarheten för dricksvattnet hög på många platser, <u>Lokalt</u> : kommunalt dricksvatten kommer sedan 2006 från Sydsvatten och inte från egna vattentäkter, men kommunen har reservvattentäkter som kan tas i bruk vid behov, Många fastigheter på landet har egna brunnar som oftast är djupborrade, även grävda förekommer och de är mer föroreningsutsatta
Vilka åtgärder behövs lokalt för att lösa miljöproblemen? Vilka är viktiga aktörer vid genomförandet, utöver kommunen, och hur ska genomförandet gå till?	
Borlänge kommun	Ta fram ny vattentäkt i Lennheden: Borlänge Energi och Falu Energi & Vatten AB I samband med detta ta fram nya skyddsområden för vattentäkterna Lennheden, Tjärna och Frostbrunnsdalen: Borlänge Energi och ”Vattentäktägaren” Badelundaåsen ska ha långsiktigt skydd mot verksamheter som kan ha negativ påverkan på vattenkvaliteten: Borlänge Energi Vägsalt används endast vid frosthalka på kommunala vägar För enskilda vattentäkter ska påverkan från enskilda avlopp minimeras
Vellinge kommun	Identifiera grundvattentäkter som fortsättningsvis kan användas till dricksvatten: Sydsvatten (kommunbolag) Identifiera områden som är sårbara för föroreningsspridning Identifiera hot och brister rörande vattenförsörjning: Sydsvatten och VA Syd (kommunalförbund)

	<p>Utreda eventuell ändring av befintligt vattenskyddsområde</p> <p>I ÖP ange områden som utifrån vattenförsörjning, markstabilitet eller djur- och växtliv i angränsande ekosystem är känsliga för ändrad grundvattennivå</p> <p>Tillstånd för kemisk bekämpning baseras på Naturvårdsverkets allmänna råd, använda möjligheten att tidsbegränsa tillstånd</p> <p>Utveckla lokalt kontrollprogram för grundvatten bl.a. avseende kemiska bekämpningsmedel</p> <p>Formulera åtgärdsprogram för hur halkbekämpning med salt kan undvikas eller minimeras</p>
--	---

Problembild: Borlänge redovisar på nytt ett kollektivt ”vi”. I de gemensamma angelägenheterna inkluderar man även större enskilda vattentäkter som försörjer flera hushåll med dricksvatten. Vellinge nämner i sin redovisning också markstabilitet och ändrade grundvattennivåer, som är aspekter som härstammar från de statliga miljömålen.

Åtgärder: Borlänge har som aktörer kommunen och två kommunala bolag som är ”vattentäktägare” till tre vattenskyddsområden. Åtgärder för minskning av vägsalt begränsas explicit till kommunala vägar, vilket inte är fallet för Vellinge. Vellinges åtgärder i övrigt gäller i hög grad kunskapsuppbyggnad, där kommunen i vissa fall samarbetar med kommunala bolag och kommunalförbund. Det redovisas också åtgärder inom kommunal fysisk planering samt en hård åtgärd vid tillsyn av kemiska bekämpningsmedel, som rättfärdigas med hänvisning till Naturvårdsverket.

Hav i balans samt levande kust (Vellinge 2008:24f och 2009:18f)

Detta miljömål redovisas bara av Vellinge som har havskust och hav till skillnad från inlandskommunen Borlänge som istället har större områden med sjöar och vattendrag.

Varför har miljöproblemet uppstått?	
Vellinge kommun	Skåne har en lång kust med unika kultur- och naturvärden, som hotas av olika störningar som t ex olämplig bebyggelse, Havets växt- och djurarter är ofta tillbakaträngda av för intensivt fiske, miljögifter och förstörda livsmiljöer, <u>Lokalt:</u> Vellinge har ca 75 km lång och skyddsvärd kust, där stora delar av kustnära områden är skyddade genom Natura 2000 eller som naturreservat
Vilka åtgärder behövs lokalt för att lösa miljöproblemen? Vilka är viktiga aktörer vid genomförandet, utöver kommunen, och hur ska genomförandet gå till?	
Vellinge kommun	<p>Utvärdera befintligt skydd av värdefulla strand- och undervattensområden så skydd motsvarar behov och beakta särskilt grunda bottnar: <i>intern kommentar:</i> arbetet vilar</p> <p>Utvärdera tillämpningen av strandskyddsbestämmelserna</p> <p>Redovisa användning av kustområdet i ÖP och upprätta bevarandeplaner för kustens</p>

	<p>kulturarv (som strandängar, klitter, badhytter och sommarhus)</p> <p>Behåll eller förbättra en god hävd inom utpekade värdefulla områden med havsstrandängar samt ängs- och betesmarker och vid behov restaurera dessa: <i>intern kommentar</i>: arbetet vilar</p> <p>Fortsatt delta i Sydkustens Vattenvårdsförbund och Öresunds Vattenvårdsförbund</p> <p>Delmål att senast 2010 ska minst 50 % av skyddsvärda marina miljöer och 70 % av kustområden med höga natur- och kulturvärden ha ett långsiktigt skydd</p> <p>Delmål 2010 ha strategi för bevarande av kustens kulturarv och odlingslandskap</p> <p>Delmål 2010 att båttrafik och andra störningar försumbara inom särskilt känsliga kustområden</p>
--	--

Problembild: Vellinge hänvisar till formellt skydd av värdefulla kustnära områden, genom bestämmelser för Natura 2000 och för naturreservat.

Åtgärder: Vellinges åtgärder gäller kunskapsuppbyggnad, policy samt deltagande i två till synes korportativa samarbetsorganisationer, där medlemmarna är kommuner, företag, andra vattenvårdsförbund, ekonomiska intresseorganisationer som LRF och med statliga myndigheter som adjungerade medlemmar (länsstyrelsen och Naturvårdsverket). Dessa samarbetsorganisationers primära uppgift enligt sina hemsidor är att administrera och genomföra samordnad recipientkontroll och följa förändringar av miljötillståndet inom ett avgränsat avrinningsområde (vattenområde). Av Länsstyrelsens hemsida kan man utläsa att dessa uppgifter hör ihop med implementering av EU:s vattendirektiv. Av Vellinges redovisning framgår inte varför åtgärderna att utvärdera befintligt strandskydd och att förbättra hävden av värdefulla betesmarker vilar.

Myllrande våtmarker (Borlänge 2008a, Borlänge 2008b:14 och Borlänge 2009), (Vellinge 2008:26f och 2009:19f)

Varför har miljöproblemet uppstått?	
Borlänge kommun	Historiskt har många våtmarker dikats ut för att vinna åkermark och öka skogsproduktionen, Våtmarker påverkas även av vägbyggen, tätortsutbyggnad och utsläpp av vattenföroreningar, <u>Lokalt</u> : i slättlandskapet finns flera större skyddsvärda våtmarker, Det finns också flera mindre våtmarker med höga värden, Våtmarker används också för att fastlägga näringsämnen och gynna den biologiska mångfalden, Två helt igenväxta våtmarker har återställts med öppna vattenytor, vilket gynnar biologiska mångfalden, I skogslandskapet finns också flera intressanta myrtyper, Vid flera våtmarker är groddarter viktiga i ekosystemet
Vellinge kommun	I Skåne återstår bara ca 10 % av våtmarksarealen som fanns innan storskalig dikning började, Våtmarker är viktiga livsmiljöer för många hotade växter och djur, "Inte mindre än 216 av de arter i Skåne som Artdatabanken har med i sina rödlistor hör hemma i våtmarksområdena på ett eller annat sätt. 64 av dessa, till exempel flera av groddarterna,

	tillhör kategorierna akut hotad eller starkt hotad”, Olika djur flyttar snabbt till nyanlagda våtmarker, vilket visar att de behövs, Dessutom är de viktiga för att minska utsläppen av övergödande ämnen, <u>Lokalt</u> : finns våtmarker främst på strandängarna längs Öresundskusten, Ett stort antal fågelarter är beroende av de sommarbetade ängarna för rastning och häckning
Vilka åtgärder behövs lokalt för att lösa miljöproblemen? Vilka är viktiga aktörer vid genomförandet, utöver kommunen, och hur ska genomförandet gå till?	
Borlänge kommun	Anläggandet av dagvatten- och utjämningsmagasin med våtmarker för att minimera påverkan på Lusbäcken: Borlänge Energi Befintliga våtmarker i alla former bör kartläggas och skyddas För befintliga våtmarksområden med grodor och paddor finns säkra passager över trafikerade vägar: Vägverket Restaurering och nyskapande av våtmarker behöver genomföras
Vellinge kommun	Ange i ny ÖP potentiella våtmarksområden, efter uppföljning av tidigare inventering gjord av Falsterbonäsens Naturvårdsförening: FNF Utökad information vid tillsyn till lantbrukare om våtmarksanläggning ”Våtmarker anläggs i lämpliga fall som utjämningsmagasin vid exploateringar” ”Möjligheterna att återskapa våtmarker skall kartläggas i samverkan med större markägare” Vid planering av DP studera hydrologiska effekter i och runt planområdet, så hydrologiska och miljömässiga skador kan undvikas ”Åtgärder vidtas för att kompensera markavvattning eller ingrepp i befintliga våtmarker i samband med exploatering”

DP = detaljplan

Problembild: Vellinge legitimerar hotbilden mot våtmarksarter med hänvisning till statliga Artdatabankens uppgifter.

Åtgärder: Borlänges åtgärder gäller kunskapsuppbyggnad, samarbeta med en statlig myndighet samt åtgärder av ett kommunalt bolag. Vellinges åtgärder gäller kunskapsuppbyggnad för översiktsplanen i samarbete med en ideell organisation och en mjuk åtgärd att genom samarbete med enskilda anlägga våtmarker. Det bör noteras att termen ”exploatering” används två gånger, kopplad till att anlägga våtmarker respektive att kompensera för avvattning av befintliga våtmarker.

Levande skogar (Borlänge 2008a, Borlänge 2008b:15 och Borlänge 2009), (Vellinge 2008:28 och 2009:21)

Varför har miljöproblemet uppstått?

Borlänge kommun	<p>En levande skog har gamla och många döda träd där växter och djur får leva som i urskogarna, utan mycket mänsklig påverkan, ”Dessa skogar är värda att bevara. Inte bara för att vi ska vandra omkring i dem utan mest för att särartade växt- och djurarter måste få leva vidare”, I skogen finns också kulturspår från ” människans samspel med naturen”, Modernt skogsbruks ensidiga inriktning på virkesfångst har påtagligt påverkat skogen till ”stereotypa skogsodlingar där den biologiska mångfalden fått allt svårare” och även skogbränder förlorat sin naturliga roll, ”På senare tid har medvetenheten om skogens ekonomiska värde för massa, virke och biobränsle ökat hos skogsägare och bolag. Miljömålen ska vara likställda med produktionsmålen”, <u>Lokalt</u>: skog är dominerande ekosystem som förutom virkesfångst är avgörande för biologisk mångfald, vattnets kretslopp, lokalklimat och ”befolkningens fritidsaktiviteter”, Av produktiv skogsmark på ca 39 000 hektar är knappt 3 % skyddad som reservat eller biotopskydd, Skogen har utnyttjats hårt under ca 700 år, Idag miljöcertifieras skogsbruket allt mer, men trots detta huggs de sista naturligt förnygrade skogarna ner allt snabbare, All kommunal skog är miljöcertifierad enligt FSC och av drygt 3 000 hektar är ca 1000 naturreservat, Ytterligare skogsskydd behövs och bättre samarbete med skogsbolag behövs för ökat skydd av naturmiljöer och vandringsleder</p>
Vellinge kommun	<p>Skogen har alltid förändrats och mest påtagligt det senaste seklet, Virkesförrådet har mångdubblats främst genom en satsning på granskog, ”Det moderna produktionsinriktade skogsbruket utgör ett viktigt bidrag till länens ekonomi. Idag är biologisk mångfald liksom kulturella och sociala värden lika viktiga byggstenar som produktionssidan i det uthålliga skogsbruket. Ädellövskogen står i centrum i avvägningen mellan dessa intressen. Klart står dock att flera av de naturvårdsmässigt värdefullaste ädellövskogarna behöver få ett långsiktigt skydd och att miljöer med gamla grova träd behöver vårdas på ett ansvarsfullt sätt” <u>Lokalt</u>: endast en mindre del av kommunens yta består av skog och stora sammanhängande skogar saknas, ”Befintliga och nya grönområden i form av parker och stråk bevaras och utvecklas. Vid Arriesjön pågår utveckling av ett större rekreationsområde med skogsinslag”</p>
<p>Vilka åtgärder behövs lokalt för att lösa miljöproblemen? Vilka är viktiga aktörer vid genomförandet, utöver kommunen, och hur ska genomförandet gå till?</p>	
Borlänge kommun	<p>Vandringsleder ska utpekas i ÖP</p> <p>Kommunala markreservat ska bildas i Sjöberget, Smäcken och Tures äng</p> <p>På lämplig kommunal mark är lövskogsandelen minst 20 % i slutavverkningsskog</p> <p>Kommunen medverkar så markfrågor löses när statliga reservat bildas: Länsstyrelse</p> <p>”Gamla vandringsleder i våra närliggande skogar hålls framkomliga och märkta och ökar tillgängligheten för borlängeborna”</p> <p>Skogsbruk bedrivs så att biologisk mångfald främjas</p> <p>Andelen skog äldre än 140 år uppgår år 2020 till minst 5 % av totalarealen</p> <p>I rekreationsskogar är år 2020 omloppstiden förlängd med 20 år jämfört med normal skogsskötsel</p>

	År 2020 är minst 10 % av produktiv skogsmark avsatt som naturreservat. Samtliga nyckelbiotoper och hänsynsområden sparas
Vellinge kommun	Intensifiera återinförandet av ek på Näset: Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen ”Ersättningsträd skall planteras i samband med avverkningar”: ”Byggherrar” Delmål att värden av nationellt, regionalt och lokalt intresse för naturvård, kulturmiljö eller friluftsliv ska bibehållas eller öka

Problembild: Borlänge använder på nytt ”vi”. Det redovisas också en ekocentrisk idé om att skydda sårartade arter för deras egen skull, oavsett deras värde för människan. Borlänge ser även ett behov av bättre korporativt samarbete med privata skogsbolag när det gäller naturskydd och friluftsliv. Vellinge har liten areal skogsmark. Det kan förklara att man inte har fokus på naturskogar utan på skogsstråk nära tätorter och träd i parkmiljöer.

Åtgärder: Borlänge ser skogsmark som en kollektiv resurs. Kommunen vill spela en aktiv roll genom att stödja staten vid reservatsbildning på privat mark. Det framgår inte om detta innefattar att erbjuda kommunal mark som utbytesmark till privata markägare. Vellinge redovisar kommunalt samarbete med statliga myndigheter för att återinföra ek. Kommunen har också hård reglering om återplantering, efter skogsavverkning av privata byggbolag.

Ett rikt odlingslandskap (Borlänge 2008a, Borlänge 2008b:16 och Borlänge 2009), (Vellinge 2008:29f och 2009:22)

Varför har miljöproblemet uppstått?	
Borlänge kommun	Odlingslandskapet är livsmiljö för många växter och djur och ”är en del av vårt kulturarv”, Bondesamhällets mångformiga landskap kulminerade under första hälften av 1900-talet, Därefter har specialisering och modernt brukande alltmer påverkat natur- och kulturvärden, Höga halter av bekämpningsmedel och handelsgödsel gör att växter och djur tar skada, En del bekämpningsmedel når yt- och grundvatten och hotar dessa tillgångar, Ett aktivt och hållbart jordbruk är viktigt och regeringen stödjer ett ekologiskt jordbruk, <u>Lokalt:</u> av odlade 7 000 hektar i kommunen är ca 23 % ekologiskt odlad, Kommunen upphandlar ekologiska livsmedel (t ex KRAV-märkta till skolor/förskolor) men enligt EU-rätten får t ex närproducenter inte gynnas, På Tunaslätten har djurhållning minskat drastiskt på senare år, 7 av 10 växter i odlingslandskapet är hotade och vanliga slättfåglar minskar kraftigt
Vellinge kommun	I skånskt slättlandskap har högintensivt jordbruk genom specialisering och rationalisering odlat bort fornlämningar, mangelgravar, diken, pilalléer och andra s.k. småbiotoper, I mellanbygden har många naturbetesmarker växt igen eller skogsplanterats, Hävden av slättermarker har minskat drastiskt, Skogsbygdens småskaliga odling och djurhållning är idag nästan försvunnen på vissa håll, Många kulturväxter, lantsorter och lantraser har egenskaper som försvunnit i konventionellt jordbruk, men som är viktiga att bevara, Nya hot mot biologisk mångfald kan eventuellt finnas i den nya gentekniken, Bättre förutsättningar för miljöanpassat jordbruk förbättrar

	<p>möjligheten att behålla landsbygdens natur- och kulturvärden, <u>Lokalt</u>: andelen odlingsmark i kommunen är nära 70 %, Utbyggnad av nya bostadsområden orsakar i vissa fall konflikter med bevarandet av jordbruksmark, Kommunen har en lång kust som delvis består av värdefulla strandängar, som till största delen är skyddade som naturreservat eller Natura 2000-områden</p>
<p>Vilka åtgärder behövs lokalt för att lösa miljöproblemen? Vilka är viktiga aktörer vid genomförandet, utöver kommunen, och hur ska genomförandet gå till?</p>	
Borlänge kommun	<p>Bevara högkvalitativ jordbruksmark och alla kvarvarande hävdade värdefulla slätter- och betesmarker</p> <p>Minst 30 % av kommunal jordbruksmark används 2012 för ekologisk produktion</p> <p>Kommunen ger 40 % rabatt på arrendavgift vid ekologisk odling för att stimulera odlarna att övergå från konventionell odling</p> <p>Kommunen bör föregå med gott exempel och öka andelen inköp av ekologiska livsmedel, särskilt till skolor/förskolor så barn slipper bekämpningsmedelsrester</p> <p>Kommunens enheter ska 2012 köpa in andelen 30 % ekologiska livsmedel</p> <p>”Borlängeborna” köper 2012 ekologisk mjölk till 25 %</p> <p>Kommunen försöker aktivt få Miljöstyrringsrådet att ändra kriterierna för närproducenter</p> <p>Kommunen bör bevara odlingslandskapet som livsmiljö för växter och djur ”samt som vistelsemiljö för Borlängeborna”</p> <p>Kommunen bör stimulera kvarvarande brukare av naturmark att fortsätta driften</p>
Vellinge kommun	<p>Skapa djurhållarpooler t ex genom att upprätta lokala register över djurhållare och markägare till ohävdade marker: LRF</p> <p>Vidta ytterligare åtgärder för att hejda nedläggning av jordbruksmark i områden med höga natur- och kulturvärden</p> <p>Ta fram ett lokalt kulturmiljöprogram som särskilt redovisar jordbrukets byggda, anlagda och odlade kulturarv samt hur dessa värden ska bevaras och/brukas (tångvallar, alléer, ruiner och hamlade träd)</p> <p>Delmål att samtliga ängs- och hagmarker ska 2010 skötas på ett sätt som bevarar deras värden och ”I särskilt värdefulla vegetationstyper som är speciella för Vellinge, som ljunghed, rikkärr och havsstrandängar, skall hävderna säkerställas”</p> <p>Delmål att småbiotoper i odlingslandskapet, t ex dödisgropar och märkegravar, ska bevaras samt öka ang. sådana som är karakteristiska för resp. landskapstyp</p> <p>Delmål att lantsorter av kulturväxter och lantraser ska bevaras och inte minska</p> <p>Delmål att främmande arter och genmodifierade organismer som kan hota den biologiska mångfalden inte ska introduceras</p>

Problembild: Borlänge redovisar problemet att upphandla närproducerade ekologiska livsmedel på grund av EU-rätten. Det kan tolkas som en socialistisk idé mot EU-rättens regler för fri rörlighet för varor.

Åtgärder: Borlänge vill spela en aktiv roll som ägare av jordbruksmark för att gynna ekologisk odling. Kommunen ställer också upp exakta mål för medborgarnas inköp av ekologisk mjölk. Detta ses alltså inte som en privat fråga för enskilda hushåll utan som en politisk fråga. Kommunen vill också aktivt påverka den statliga myndigheten Miljöstyrningsrådet för att underlätta för kommunala inköp av närproducerad mat. Miljöstyrningsråden ska enligt sin hemsida underlätta för privat och offentlig sektor att införa och vidareutveckla ett systematiskt och frivilligt arbete för hållbar utveckling. Av hemsidan framgår också att: ”Enligt regeringsförklaringen 2006 skall miljöutmaningarna nyttjas som en ekonomisk hävstång. Miljöanpassad offentlig upphandling är ett marknadsbaserat och kraftfullt verktyg i arbetet med att styra samhället mot en långsiktigt hållbar konsumtion och därmed produktion. Miljöstyrningsrådet är en av huvudaktörerna för genomförandet av regeringens handlingsplan för miljöanpassad upphandling 2007-2009. I arbetet ingår information och utbildningsinsatser och ett utvecklat arbete med uppdatering och utveckling av Miljöstyrningsrådets upphandlingskriterier. Dessutom arbetar Miljöstyrningsrådet med att ta fram underlag för konsumtionsmål och att utvärdera hur sociala och etiska aspekter kan integreras i upphandlingskriterierna.” Borlänge tror på marknadsmekanismer när det gäller offentlig upphandling av ekologiska livsmedel, precis för varor och tjänster som hör ihop med klimatpåverkan. Denna idé avviker från analysmodellen för socialistiska idéer. Däremot kan idén om att ändra inköpsreglerna för att gynna närproducerade livsmedel kopplas till analysmodellen.

Vellinge redovisar samarbete med en ekonomisk intresseorganisation och åtgärder som gäller policy. Till skillnad från Borlänge låter Vellinge enskilda hushålls inköp av ekologiska livsmedel vara en privat fråga, som inte explicit politiseras. Kommunens åtgärder begränsas till dess egna inköp av ekologiska livsmedel och man nämner inte heller märkningen KRAV som Borlänge gör. Vellinges motstånd mot introduktion av främmande arter och genmodifierade organismer som kan hota den biologiska mångfalden bör noteras. Denna aspekt saknas hos Borlänge.

God bebyggd miljö (Borlänge 2008a, Borlänge 2008b:18-20 och Borlänge 2009), (Vellinge 2008:31-36 och 2009:23-26)

Varför har miljöproblemet uppstått?	
Borlänge kommun	”Miljöproblem i den bebyggda miljön orsakas både av hur våra städer utformas rent fysiskt och av människors beteenden”, Moderna samhällen har ökat avstånden mellan arbetsplatser, affärer och bostäder – medför omfattande transportbehov som orsakar buller, trängsel, resursförbrukning och luftutsläpp, ”Kraftig konsumtion orsakar en omfattande förbrukning av naturresurser och produktion av avfall...”, Förorenade områden kan uppstå, Vanliga problem inomhus som kan påverka hälsan är fukt, mögel och radon, Valfungerande ventilation är viktigt och för låg varmvattentemperatur medför risk för legionärssjuka, <u>Lokalt:</u> Borlänge är en ung stad skapad från 30-talet och framåt,

	<p>där bostadsområden växt runt industrier eller naturliga mötesplatser, Utvecklingen innebär alltmer uppdelning mellan arbete och boende, Den offentliga miljön har anpassats i nära samverkan med borlängeborna, för goda livsmiljöer, estetiska värden, biologisk mångfald och ekologisk balans och uthållighet, Bullerstörningar från industrier är numera ovanliga medan klagomål från skjutbanor och åkerier förekommer, Energi för uppvärmning bör ske med restprodukter eller förnybara bränslen, Fjärrvärmens dominerar sedan länge i nästan alla större fastigheter och nära hälften av alla villkor, Den produceras av restvärme från Stora Enso och SSAB samt hushållsavfallsförbränning från Borlänge, Falun, Gagnef, Leksand och Rättvik, Utanför tätorten sker uppvärmning med el, olja och biobränslen</p>
Vellinge kommun	<p>”Det ökade intresset för regionen är positivt och ställer särskilda krav på planeringen för att bevara och skapa en god bebyggd miljö”, Störst problem är ökad trafik tillsammans med ökad markkonkurrens – värst i västra Skåne, Stora delar av det byggda kulturarvet förstörs successivt genom rivning eller okänslig ombyggnad, Grönområdena som är viktiga för hälsa och biologisk mångfald har de senaste åren minskat och splittrats upp – ”en noggrann planering behövs för att höja kvaliteten för naturområden i och nära tätorter”, Energianvändning fortsätter öka – ”en anledning är att användningen i för liten utsträckning syns för den enskilde medborgaren”, ”Utvecklingen av miljöanpassade energirelaterade varor och tjänster kan bidra till exportmöjligheter för det skånska näringslivet”, Cirka 200 000 människor bedöms bullerstörda, Buller kan påverka sömn, upplevelser, välbefinnande och bidra till högt blodtryck, Vägtrafik på kommunala vägar och godstransporter är störst problem, andra källor är flyg, tåktverksamhet, skjutbanor, industrier och installationer som t ex fläktar, Avfallsdeponering är ofta resursslöseri då material och energi inte tas tillvara, men det sker alltmer i SYSAV-regionen, Naturgrus är en ändlig resurs av värde för dricksvatten, natur- och kulturlandskapet samt rekreation, men konsumtionen i Skåne är störst i landet så återanvändning av ballastmaterial behövs vid nya massåtervinningsstationer, Kunskap om inomhusluften är dålig, God ventilation kan lösa många av problemen i inomhusmiljön, Strålskyddsinstitutet bedömer att radon i bostäder orsakar 500 lungcancerfall per år, Radon förekommer naturligt i mark, luft och vatten, Idag uppskattas ca 120 000 i Skåne bo i riskområden för markradon, Rökare löper betydligt högre cancer risk, <u>Lokalt</u>: ökad vägtrafik genom pendling och transittrafik till Trelleborgs hamn utgör en stor miljöbelastning, särskilt längs vägarna E 6 och 100. Pågatågtrafik planeras genom de östra kommundelarna och dubbelspår till Trelleborg kan bli nödvändig, Trafikmängden på E 6 vid Vellinge tätort är ca 35 000 fordon/dygn med stor andel lastbilar och buss gör buller och luftkvalitet till stora lokala problem, I kommundelarna H och L har under de senaste 40 åren fritidsboende omvandlats till permanentboende, På slätten i jordbrukslandskapet har hästgårdar på många ställen ersatt lantbruk, Kommunen har ett stort inslag av grönytor även i tätorter, men ”Tyvärr sker en viss utarmning av grönskan genom delvis omfattande stensättning av privata tomter”, Energiintensiv industri saknas, men ”Hög boendestandard och ökande komfortkrav gör att kommunens energiförbrukning i bostäder är relativt hög”</p>
<p>Vilka åtgärder behövs lokalt för att lösa miljöproblemen? Vilka är viktiga aktörer vid genomförandet, utöver kommunen, och hur ska genomförandet gå till?</p>	
Borlänge kommun	<p>Ta fram ett kulturpolitiskt program för att identifiera och ta tillvara kulturvärden Grönplanen ett viktigt instrument för att ta tillvara det gröna i stadsmiljön: avståndet</p>

	<p>mellan grönområden bör ekologiskt vara max 500 m, grönområdena ska anpassas efter behovet (för barn t ex skaparglädje och för vårdinstitutioner natur och trädgård)</p> <p>Alla bostäder i tätorten ska 2012 ha grönområden inom 1 000 m (<i>intern synpunkt: omformulera till "alla bostäder har en grannskapspark på minst 2 ha inom 300 m från bostaden"</i>)</p> <p>Alla förskolor och skolor ska 2012 ha grönområden inom 200 m (<i>intern synpunkt: omformulera till "alla förskolor och skolor har en grannskapspark på minst 2 ha inom 300 m från skolan"</i>)</p> <p>Alla äldreboenden och gruppboenden för funktionshindrade ska 2012 ha gröna utemiljöer i direkt anslutning till bostaden</p> <p><i>Byggmaterial:</i> naturgrus ska ersättas i största möjliga utsträckning och grushushållningsplan finns: Falun, Gagnefs och Sätters kommuner, Länsstyrelsen</p> <p><i>Inomhusmiljö:</i> Problemområden med höga radonhalter är kartlagda och fastighetsägare utför eventuella åtgärder samt kontrollerar även regelbundet ventilation och varmvattentemperatur enligt gällande lagstiftning</p> <p>Radonhalten i inomhusluft i alla skolor och förskolor ska 2012 understiga riktvärdet 200 Bq/m³: Kommunfastigheter inom kommunförvaltningen</p> <p>Ventilationen inom skolor, förskolor och vårdlokaler har 2012 ett uteluftsflöde på 7-10 l/s p - skydd mot ohälsa: Kommunfastigheter inom kommunförvaltningen (<i>intern synpunkt: uppnås bara om ekonomiska medel tillförs</i>)</p> <p>Varmvatten i bostäder och offentliga lokaler har 2012 vattentemp på minst 50 grader före tappstället: Kommunfastigheter inom kommunförvaltningen</p> <p><i>Buller:</i> från väg och järnväg är kartlagda och kommunens saneringsplan för vägtrafikbuller innehåller bidrag till fönsteråtgärder eller bullerskärmar</p> <p>Vidta åtgärder till 2012 så inomhusbuller högst 35 dBA vid befintliga bostäder, undervisnings- och vårdlokaler med ekvivalent trafikbuller ute på över 63 dBA (<i>intern synpunkt: sanering pågår men ekonomiska medel räcker ej till alla</i>)</p> <p><i>Avfall:</i> kommunen har ett välutvecklat system för källsortering och i avfallsplanen prioriteras farligt avfall</p> <p><i>Energi:</i> Borlänge Energi planerar för och bygger ut fjärrvärme, fjärrvärmeproduktion i samarbete med två storföretag och fyra grannkommuner</p> <p>Ta fram klimatstrategi där det ingår en reviderad energiplan för områden utanför fjärrvärmeområdena och för transporter</p> <p>Mål och riktlinjer i t ex grönplan, grushushållningsplan och avfallsplan bör inarbetas tydligare i kommunala verksamheter</p>
Vellinge kommun	<p>Ny energiplan ska tas fram senast 2008 och en klimatstrategi ska ingå i ny översiktsplan</p> <p>Kollektivtrafik prioriteras genom egna banor i högtrafikerade områden: Skånetrafiken</p>

	<p>och Vägverket</p> <p>Förbättrade bytessmöjligheter från kollektivtrafik till cykel, gång och andra trafikslag vid trafikstarten med Pågatåg på Trelleborgsbanan: Banverket och Vägverket</p> <p>Prioritera tätortsutvecklingen kring goda kollektivtrafiklägen</p> <p>Prioritera ytterligare cykeltrafik och cykelparkering i planeringen, speciellt i tätorter</p> <p>Revidera och utveckla lokala cykelplaner: Vägverket</p> <p>Redovisa i ny ÖP hur transportbehov och bilanvändning kan minska</p> <p>Verksamheter och externa köpcentra som bara kan nås med bil ska undvikas i planeringen</p> <p>Slå fast i planpolicy ”att exploitörer ska kompensera för negativ miljöpåverkan (balanseringsprincipen) och att ansvaret för kompensatoriska åtgärder i detaljplaner och avtal förtydligas”</p> <p>Bevarandeplaner och områdesbestämmelser upprättas/uppdateras för byar och tätorter med beskrivning av karaktär, historia, befolkning, energianvändning, service och potential till förändringar. Kulturmärkningsbestämmelser hävdas.</p> <p>Utveckla ortsanalyser och program för lokala byggnadstraditioner, för bevarande av kulturhistoriska och estetiska värden och för ställningstaganden i DP</p> <p>Utöka informationsinsatser till allmänheten om kulturmiljö, arkitektur och estetik</p> <p>Inom kommunen ska det finnas tillgång till antikvarisk kompetens</p> <p>Ta fram program för miljöanpassat byggande när ny bebyggelse planeras</p> <p>Grönstruktur ska redovisas i ny ÖP och möjligheter att restaurera tångvallar ska utredas</p> <p>Tilläggsbestämmelser införs i befintliga DP för bevarande av träden i Höllvikens skogrika delar</p> <p>Stimulera markägare att öka inslaget av gångvägar på trädemark längs åar och vattendrag i jordbrukslandskapet</p> <p>Inarbete lokalt omhändertagande av dagvatten i DP</p> <p>Inom kommunens ska det finnas tillgång till ekologisk kompetens: Falsterbo Naturvårdsförening och Falsterbo fågelstation</p> <p>Områdesbestämmelser om rivnings- och bygglovsplikt införs i kulturhistoriskt värdefulla områden för byggnader använda i jordbruket och informationsmaterial till fastighetsägare samt byggföretag om kulturhistoriskt värdefull bebyggelse kompletteras och utökas</p> <p>DP ska innehålla bullerbedömning för områden särskilt utsatta för väg- och tågtrafikbuller</p> <p>Bullerutredning med åtgärdsförslag genomförs senast 2012 för fastigheter längs</p>
--	--

	<p>trafikbelastade gator och vägar</p> <p>Bullerfria områden redovisas i ny ÖP</p> <p>Redovisa och uppdatera inventering av gamla deponier i ÖP och kartlägg olagliga tippar vid miljötillsynen</p> <p>Uppmana fastighetsägare att utbilda fastighetsskötare och hyresgäster för ökad kunskap i energifrågor. Veboa och kommunala energirådgivningen</p> <p>Upprätthåll tillsynen av OVK (obligatorisk ventilationskontroll) och skärp kontrollen av ventilations- och energioptimering vid nybyggnad</p> <p>Informera fastighetsägare om hur effektiv energianvändning kan kombineras med bra inneklimat: kommunala energirådgivarna</p> <p>Genomför informationsprojekt om sunda byggmaterial</p> <p>Belys radonsituationen i ny ÖP och gör radonmätning i samband med DP</p> <p>Delmål att fysisk planering och ”samhällsbyggande” minskar bilanvändning och underlättar resurssnåla transporter, bevarar/utvecklar kulturhistoriska och estetiska värden, bevarar/utvecklar tätortsnära grön- och vattenområden och inte ökar andel hårdgjorda ytor, effektiviserar energianvändning samt främjar fjärrvärme, solenergi och biobränsle</p> <p>Delmål att 25 % kulturhistoriskt värdefull bebyggelse långsiktigt skyddad 2010</p> <p>Delmål att antal människor utsatta för trafikbuller över gällande riktvärden minskat 20 % från 2008 till 2020 samt att bevara tysta/bullerfria områden och hindra mer landskapsfragmentering genom ny infrastruktur i befintliga korridorer</p> <p>Delmål om minskad miljöbelastning från energianvändning i bostäder och lokaler</p> <p>Upprepning av delmålen om radonhalt som redovisas under ”Säker strålmiljö”</p>
--	---

Problembild: Borlänge redovisar generell kritik mot den materiella konsumtionsnivån. Det är en systemkritisk idé som dock inte med nödvändighet är socialistisk. Den är också förenlig med kulturkonservativ kritik mot masskonsumtionen i det moderna samhället. Att offentlig miljö anpassats i samarbete med ”borlängeborna” är dock ett kollektivistiskt uttryck. Vellinge redovisar att utveckling av energisnålare varor och tjänster innebär ”exportmöjligheter”, vilket är en marknadsliberal idé som kan kopplas till analysmodellen. Ett individuellt perspektiv framgår också angående att ökad energianvändning inte tydligt syns för ”den enskilde medborgaren”. Det är intressant att notera en stark betoning av bra och noggrann fysisk planering, för att kunna lösa problemen, där de största sägs vara trafikökningen och den ökade ”markkonkurrensen”. Denna idé kan inte kopplas till analysmodellen.

Åtgärder: Borlänge redovisar samarbete med tre andra kommuner och en statlig myndighet för att genomföra grushushållningsplanen. Man tydliggör också enskilda fastighetsägares

formella ansvar för radonhalten i inomhusluft och anger när kommunen ska nå föreskrivna halter i sina egna fastigheter. Utbyggnad av fjärrvärme sker i korporativt samarbete mellan ett eget kommunbolag, två storföretag och fyra grannkommuner. Vellinge redovisar samarbete med annan kommunal förvaltning (Skånetrafiken) och statliga två statliga myndigheter för att lösa problem rörande kollektivtrafiken. Vellinge redogör för övrigt ett mycket stort antal åtgärder, där de flesta hör ihop med kommunal fysisk planering. I flera fall gäller det hård reglering, som beträffande externa köpcentra, att privata exploitörer ska kompensera för negativ miljöpåverkan, utreda restaurering av tångvallar, bevara träd i Höllviken, rivnings- och bygglövsplikt för kulturhistoriskt värdefulla byggnader samt bullerutredningar och radonmätning. Dessa åtgärder kombineras i många fall med mjuka åtgärder om information till enskilda och allmänheten. Det förekommer också hård tillsyn, som av ventilation, samtidigt som ett kommunalt bolag ska påverka privata fastighetsägare att öka sin kunskap om energifrågor. En intressant skillnad när det gäller kompetens är att kommunen ska ha sådan inom kommunförvaltningen när det gäller kulturmiljövärden medan man hänvisar till två ideella organisationer beträffande tillgången på ekologisk kompetens.

Slutsatser och diskussion

Det finns fler exempel på idépolitiska skillnader som kan kopplas till analysmodellen när det gäller problembilder än lokala åtgärder. I förhållande till hela texterna står dock de idépolitiska avsnitten för en liten andel.

Borlänge har en egen miljömålsstruktur grundad på fem teman, med de återkommande kollektiva uttrycken ”vi” och ”borlängebon”. Detta kan kopplas till analysmodellen och avviker från den statliga strukturen, som Vellinges miljömålsstruktur explicit följer utan några idépolitiska kommentarer.

Problembilder

Idépolitiska skillnader i enlighet med analysmodellen

För Borlänge är kommunen, inom några områden med hjälp av de kommunala bolagen, helt dominerande aktör. Det anges att miljömålsarbetet kan leda till utveckling av miljöteknik altruistiskt ”till nytta för andra”. Borlänge redovisar att miljöutbildning ska ske av alla politiker med förtroendeposter, vilket kan ses som del av en kollektiv folkbildningstradition. Även för Vellinge är kommunen med sina bolag en central aktör, men inte lika dominerande. Vellinge inriktar miljöutbildningen mot skolan och i form av information till allmänheten om miljögifter. Att inte miljöutbilda alla politiker kan ses som en idé om att begränsa det politiska mot det privata, som saknas hos Borlänge. Vellinges syn på miljöteknikutveckling är också annorlunda och redovisas innebära ”exportmöjligheter”, vilket är en marknadsliberal idé. Borlänge redovisar även en generell systemkritik mot materiell konsumtionsnivå, som är oförenlig med marknadsliberalism, men förenlig med socialism, grön ideologi eller kulturkonservatism. Vellinge använder två gånger också termen ”exploatering”, kopplad till våtmarker.

Borlänge anser att klimatpåverkan uppstår som resultat från alla individuella handlingar medan Vellinge rättfärdigar att den är ett problem med hänvisning till internationellt bindande överenskommelser. På samma sätt rättfärdigar Vellinge att det behövs insatser för att skydda ozonskiktet, med hänvisning till en nationell plan på detta område.

När det gäller frisk luft betonar Borlänge hälsoeffekterna medan Vellinge väljer att betona de ekonomiska effekterna av problem som hör samman med dålig luftmiljö.

Borlänge betraktar skogen som en gemensam resurs för medborgarna att bruka och ansvara för, trots att betydande delar är privatägda. Vellinges åtgärder inriktas däremot mot allmän mark (bara naturliga försurning), med tilläggen att privata byggbolag ska återplantera skog efter avverkning och att träden i skogrika delar i Höllviken ska bevaras. Dessa tillägg avviker från analysmodellen.

Borlänge betraktat på samma sätt sjöar och vattendrag som en gemensam resurs och ansvar, liksom enskilda vattentäkter som försörjer flera hushåll med dricksvatten. Vellinge nämner istället enskilda med egna dricksvattenbrunnar.

Borlänge använder om giftfri miljö begreppet ”vi”, med två olika innebörder i form av alla medborgare respektive kommunal verksamhet, utan att explicit förtydliga denna skillnad. Att uttrycka sig så kan en socialist göra, men inte en marknadsliberal. När det gäller skyddande ozonskilt används ”vi” med innebörden att omfatta alla människor. Vellinge använder istället individualistiska uttryck som ”var och en” (giftfri miljö) och att ökad energianvändning inte syns tydligt för ”den enskilde”.

Idépolitiska skillnader i strid mot analysmodellen: Borlänges betoning av kommunal upphandling av varor och tjänster som hör ihop med klimatpåverkan samt av ekologiska livsmedel strider mot traditionell socialism, med dess betoning av regleringar. Betoning av upphandling är förenlig med marknadsliberalism så Vellinges syn stämmer med modellen. Däremot går Borlänges socialistiska kritik mot EU-rättens regler om fri rörlighet för varor, som begränsar upphandling av närproducerade livsmedel, och åtgärden att aktivt påverka staten att ändra dessa regler, att koppla till analysmodellen.

Vellinge redovisar ett enda kollektivt ”vi” och det gäller joniserade strålning. Denna avvikelse från ett individualistiskt uttryckssätt torde ha sin bakgrund i den tidigare närbelägna produktionen av kärnkraft i Barsebäck. Borlänge begränsat oväntat restriktioner angående saltning till kommunala vägar som man själv har full kontroll över, vilket Vellinge inte gör. Här kunde man förvänta sig att Borlänge vidgat området även till andra vägar, där saltning kan skada grundvatten och vegetation. Vellinges motstånd mot introduktion av främmande arter och genmodifierade organismer som kan hota den biologiska mångfalden (ett rikt odlingslandskap) stämmer inte med den teknikoptimism som hör samman med marknadsliberalism. Kanske har samarbetet med LRF påverkat kommunens syn i denna fråga.

Skillnader som faller utanför den idépolitiska analysmodellen: Borlänge nämner några gånger flygutsläpp, trots att man har en egen flygplats att värna om. Den ekocentriska idén att skydda sårartade växt- och djurarter för deras egen skull tillhör inte automatiskt en traditionell

vänster-högerskala. Denna idé kanske hör ihop med att miljöpartiet sitter i kommunledningen. Denna idé strider åtminstone mot marknadsliberalism som är genuint antropocentrisk. Vellinge betonar joniserade strålning, individuella stråldoser och elektromagnetiska fält (säker strålmiljö), vilket torde höra ihop närheten till tidigare kärnkraftproduktion i Barsebäck.

Åtgärder

Båda kommunerna utesluter lokala åtgärder mot sin betydelsefulla industri (klimatpåverkan, frisk luft) medan de vill föregå med goda exempel genom åtgärder på egen mark (kemikalieanvändning, levande skogar, ett rikt odlingslandskap). Detta speglar vilken roll de anser kommunen bör ha i miljömålsarbetet.

Utpekade aktörer: båda kommunerna föreslår och beskriver samarbeten med andra kommunförvaltningar, kommunala bolag och statliga myndigheter. Båda kommunerna förordar också korporativa samarbeten med lokalt betydelsefullt näringsliv. För Borlänge handlar det om storföretag inom stål-, och massaindustrin samt skogsbolag. För Vellinge gäller det lantbrukssektorn. Dominerande samarbetsmönster följer alltså den svenska blandekonomiska modellen, utan större idépolitiska avvikelser. Detta stämmer med institutionell teori, med dess betoning av s.k. institutionell friktion – när institutionella arrangemang skapats överlever de tills yttre förändringskrav blir mycket tydliga (March & Olsen 1989:106). Tre små avvikelser, som kan kopplas till analysmodellen, finns dock. Borlänges samarbetsprojekt om vatten har ett breddat deltagande även för ”boende” jämfört med en korporativ modell. Detta kan ses som en socialistisk idé om ökat demokratiskt deltagande. Vellinges samarbetsprojekt om vatten verkar däremot vara helt korporativa, utan deltagande av ideella organisationer eller allmänheten. Vellinges samarbete med bensinbolag, som privata organ, är förenligt med en marknadsliberal idé och saknas hos Borlänge. Att Vellinge lägger ut lokal kompetens om naturvärden och ekologi ”på entreprenad” till ideella organisationer kan betraktas som uttryck för en marknadsliberal idé.

Typ av åtgärder: För Vellinge finns ett mönster att legitimera ”tvångsåtgärder” vid myndighetsutövning med hänvisning till statliga riktlinjer. Det kan betraktas som ett sätt att visa att det saknar lokalt handlingsutrymme att handla annorlunda. Dessa hårda åtgärder kombineras oftast med mjuka åtgärder i syfte att lösa olika miljöproblem. Denna striktare, mer legalistiska stil avviker tydligt från Borlänges mer allmänt formulerade, kollektiva stil med fokus på kommunförvaltning, kommunala bolag och ”borlängeborna”. Två kopplingar som kan göras till analysmodellen är Borlänges aktiva roll att stödja staten vid reservatsbildning på privat mark och att ställa upp exakta mål för medborgarna inköp av ekologisk mjölk, som inte ses som en privat fråga för enskilda hushåll,

En tydlig avvikelse jämfört med analysmodellen är Vellinges många egna ”tvångsåtgärder” när det gäller fysisk planering, inte bara angående de utpekade huvudproblemen trafikökning och markkonkurrens. Den lokala geografiska verkligheten tycks innebära krav på pragmatiska beslut, oavsett ideologisk tilltro till marknadsstyrd planering. Vellinges legalistiska stil märks också i hänvisningarna till formellt statligt ansvar (naturresevat, Natura 2000, genomföra åtgärdsprogram för hotade arter) och samtidig avsaknad av kommunala åtgärder, när det gäller dessa frågor.

Sammanfattningsvis kan inte den inledande hypotesen betraktas som falsifierad, eftersom det inte påträffats så många skillnader i lokala miljömål och åtgärder, eller att dessa mål och åtgärder tydligt avviker från den statliga strukturen. Avgränsningen av studien innebär att det inte gjorts någon utvärdering av skillnader i output (outcome) från kommunernas arbete med sina lokala miljömål. Kommunerna formar sin lokala politiska omgivning och formas av den. Det kan t ex antas att olika typer av åtgärder fungerar bättre i olika lokala politiska kulturer, beroende på hur lokalsamhället accepterar dem. Framtida forskning skulle kunna handla om fallstudier på detta tema. I denna studie framgår att lokalt språkbruk är anpassat till dominerande lokal politisk ideologi.

Sammanfattning

Riksdagen fastställde 1999 femton nationella miljö kvalitetsmål och 2005 ett sextonde. Sedan har omfattande arbete skett med att fastställa nationella delmål, regionala miljömål och vissa fall lokala miljömål. En intressant fråga när det gäller kommunal nivå är om det funnits utrymme för politiska idéer att styra formulerandet av lokala miljömål och åtgärder för att uppnå dem. En hypotes är att statsförvaltningens kunskap och resurser i hög grad styrt arbetet med lokala miljömål. Är hypotesen riktig bör variationen mellan lokala miljömål och åtgärder i olika kommuner vara begränsad och dessa mål bör efterlikna den statliga strukturen inklusive problem- och målformuleringar. Hypotesen bör betraktas som falsifierad, om det finns stora skillnader i lokala miljömål och åtgärder samt om dessa mål och åtgärder tydligt avviker från den statliga strukturen. Ett sätt att empiriskt testa hypotesen är att använda en enkel idealtyp, byggd på några motstridiga idéer inom marxistisk teori och marknadsliberal teori om vad som orsakar samhällsproblem och hur dessa problem bör lösas.

Syftet med studie är att jämföra två lokala miljömålsprogram, för att kartlägga skillnader samt bedöma om dessa är idépolitiska och kan hänföras till marknadsliberala respektive socialistiska idéer enligt en enkel analysmodell. De tre faktorer som styrde valet av de två kommunerna som undersöktes var att det skulle vara större kommuner (mer egna resurser samt handlingsutrymme och rimligen mindre styrda av statsförvaltningen i miljöarbetet), att kommunerna haft samma politiska majoritetsstyre under lång tid (den ena borgerlig majoritet och den andra socialistisk) och att det fanns antagna lokala miljömålsprogram från ungefär samma år för båda kommunerna. De två kommuner som valdes var Borlänge (socialistiskt styrd) och Vellinge (borgerligt styrd). Metoden i studien är innehållsanalys av skriftligt material genom diskursanalys, med användning av en central beslutsregel om att citera uttryck med tydlig koppling till analysmodellen.

Angående resultat finns det fler exempel på idépolitiska skillnader som kan kopplas till analysmodellen när det gäller problembilder än lokala åtgärder. I förhållande till hela texterna står dock de idépolitiska avsnitten för en liten andel. Borlänge har en egen miljömålsstruktur grundad på fem teman, med de återkommande kollektiva uttrycken "vi" och "borlängebon". Detta kan kopplas till analysmodellen och avviker från den statliga strukturen, som Vellinges miljömålsstruktur explicit följer utan några idépolitiska kommentarer.

Beträffande problembilder finns idépolitiska skillnader som kan kopplas till analysmodellen och några som strider mot modellen. Det finns också skillnader mellan kommunerna som faller utanför modellen.

När det gäller åtgärder utesluter båda kommunerna lokala åtgärder mot sin betydelsefulla industri (klimatpåverkan, frisk luft) medan de vill föregå med goda exempel genom åtgärder på egen mark (kemikalieanvändning, levande skogar, ett rikt odlingslandskap). Detta speglar vilken roll de anser kommunen bör ha i miljömålsarbetet. Utpökade aktörer följer dominerande samarbetsmönstret i den svenska modellen, i form av andra kommunförvaltningar, kommunala bolag, statliga myndigheter samt korportativt samarbete med lokalt betydelsefullt näringsliv. Några små avvikelser som kan kopplas till analysmodellen påträffades. Angående typ av åtgärder har Vellinge en striktare, mer legalistiska stil som avviker tydligt från Borlänge mer allmänt formulerade, kollektiva stil med fokus på kommunförvaltning, kommunala bolag och "borlängeborna". Två kopplingar kan göras till analysmodellen angående åtgärder i Borlänge medan Vellinge redovisar en tydlig avvikelse i form av många egna "tvångsåtgärder" vid fysisk planering. Den lokala geografiska verkligheten tycks innebära krav på pragmatiska beslut, oavsett ideologisk tilltro till marknadsstyrd planering.

Sammanfattningsvis kan inte den inledande hypotesen betraktas som falsifierad, eftersom det inte påträffats så många skillnader i lokala miljömål och åtgärder, eller att dessa mål och åtgärder tydligt avvikit från den statliga strukturen. Avgränsningen av studien innebär att det inte gjorts någon utvärdering av skillnader i output (outcome) från kommunernas arbete med sina lokala miljömål. Kommunerna formar sin lokala politiska omgivning och formas av den. Det kan t ex antas att olika typer av åtgärder fungerar bättre i olika lokala politiska kulturer, beroende på hur localsamhället accepterar dem. Framtida forskning skulle kunna handla om fallstudier på detta tema. I denna studie framgår att lokalt språkbruk är anpassat till dominerande lokal politisk ideologi.

Referenser

Empiriskt material

Borlänge kommun (2008a): Borlänges miljömål. Miljöprogram 2008

Borlänge kommun (2008b): Miljötilståndet i Borlänge. Miljöprogram 2008

Borlänge kommun (2009): Uppföljning av Borlänges miljömål 2008. Miljöprogram 2008. Miljö- och byggnadsnämnden, Februari 2009.

Vellinge kommun (2008): Lokala miljömål Vellinge kommun, antagna av Kommunfullmäktige den 23 april 2008

Vellinge kommun (2009): Lokala miljömål. Åtgärdsprogram 2008, antaget av Kommunfullmäktige i Vellinge kommun den 9 februari 2009

Hemsidor

Borlänge Energi AB, Falsterbo fågelstation, Falsterbonäsets Naturvårdsförening, Falu Energi & Vatten AB, Länsstyrelsen Skåne, Miljösamverkan Skåne, Miljöstyrningsrådet, Segeåns Vattendragsförbund, Skånetrafiken, Sydkustens Vattendragsförbund, Sydsvatten, SYSAV, Veboa, Vellinge fastigheter, Vexab, Öresunds Vattendragsförbund

Litteratur

Alvesson, M & Skoldberg, K (1994): *Tolkning och reflektion. Vetenskapsfilosofi och kvalitativ metod*. Studentlitteratur, Lund.

Barry, B and Hardin R, eds (1982): *Rational Man and Irrational Society? An Introduction and Sourcebook*, SAGE Publications, London.

Habermas, J (1984): *Borgerlig offentlighet. Kategorierna "privat" och "offentligt" i det moderna samhället*. Arkiv, Lund.

March, J G and Olsen, J P (1989): *Rediscovering Institutions: the Organizational Basis of Politics*. The Free Press, New York.

Miles, M B and Huberman, A M (1994): *Qualitative Data Analysis. An Expanded Sourcebook*, SAGE Publications, London.

Self, P (1985): *Political Theories Of Modern Government. Its Role and Reform*. George Allen & Unwin, London.

Urry, J (1981): *The Anatomy of Capitalist Societies, The Economy, Civil Society and The State*. MacMillan Press, London and Basingstoke.